

Naša anketa

Je SZPB podľa vás baštou demokracie?

Ján Kašica, tajomník ObLIV SZPB Zvolen: Demokracia je vláda ľudu, no a my v SZPB fungujeme demokraticky. Či je baštou, neviem, ale SZPB je postavený na princípoch demokratického centralizmu, čo je správne.

Božena Kulhanová, tajomníčka ObLIV SZPB P. Bystrica: Mojou odpoveďou je jednoznačné áno.

Dušan Vilím, predseda ZO SZPB Pezinok: Členovia SZPB, osobitne z mladej generácie, sú väčšinou intelektuáli, ktorí vedia tolerovať názory! Aj také a aj také. Podstatné však je, že nejde o diametrálne rozličné názory.

Aj vznik Slovenského štátu privítala časť spoločnosti. Len následky, ktoré sa potom začali objavovať, túto našu spoločnosť postupne rozdelili. Nemôže byť preto pravdou, že slovenskí vojaci boli „dezertéri“. Naopak, práve oni si uvedomili, že nemôžu plniť rozkaz Hitlera a strieľať svojich vlastných bratov v Bielorusku, na Ukrajine, v Rusku.

Čiže SZPB je naozaj baštou demokracie, lebo všetci si v ňom môžeme povedať pravdu, neskreslenú pravdu, a proti nepravdám vieme aj kvalifikovane bojovať.

Vladimír Mičuda, priamy účastník SNP a bojovník s banderovcami: Základom je, že v SNP sme sa postavili nielen proti nacizmu a nemeckej rozpínavosti, my sme sa diferencovali aj od ľudákov a sympatizantov vtedajšieho režimu.

Preto je SZPB, ako nositeľ týchto postojov, baštou demokracie. Navyše, doposiaľ nikdy som nestretol niekoho, kto by tvrdil opak. Vždy vieme, kam patríme, a nazdávam sa, že túto tradíciu zachováme.

Perlička

Misia NEMOŽNÁ

Kde bolo, tam bolo, písal sa rok 1940 a Operácia tuleň. Do Británie dorazili tucty nacistických špiónov. Ich úlohou bolo pripraviť pôdu pre nacistické myšlienky a neskoršiu inváziu.

Lenže Pat a Mat nie sú evidentne len hrdinovia z rozprávky. Špióni totiž krátko po príchode jeden po druhom skončili za mrežami. Nie, rozviedka ich neodhalila, špióni to zvládli bravúrne aj sami. Neznalí miestnych reálií si zavarili, až je to smiešne. Do väzenia ich dostala napríklad jazda na bicykli v opačnom jazdnom pruhu či pitie alkoholu pred obedom (v tom čase to bolo zakázané).

A tak sa z nacistickej úderky stala poriadne úderná blamáž. Podľa historičky Moniky Siedentopovej to bol zámer Herberta Wichmana, ako sabotovať Hitlerove plány. Skupinu o niekoľko rokov nazvali: Dobří Nemci, ale zlí nacisti.

A. MIKUNDOVÁ

Zdroj: www.usatoday.com

Čo hovorili zlé jazyky

O neúčasti poľského prezidenta Bronislawa Komorowského na oficiálnej časti osláv výročia SNP v Banskej Bystrici.

Vraj sa odmietol stretnúť s ruským ministrom obrany Sergejom Šojgu!

Ak je to tak, potom je neprepustenie ruského lietadla cez poľský vzdušný priestor znakom najprimitívnejšej rusofóbie.

Vladimír MIKUNDA

„Na Slovensku nemáme vlasteneckejšiu tradíciu než SNP!“

V predvečer 70. výročia SNP sa v Banskej Bystrici konalo slávnostné rokovanie Ústrednej rady SZPB, rozšírené o priamych účastníkov boja s fašizmom. Jedným z jeho bodov bolo aj odovzdávanie medailí ministra obrany SR a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Pri tejto príležitosti sa vojnovým veteránom veľmi adresne prihovoril primátor Banskej Bystrice Peter Gogola, ktorý uviedol, že SNP je udalosť, ktorou „naši predkovia navždy zmenili tvár a smerovanie našich dejín“. Zdô-

raznil, že Banská Bystrica je viac ako ktorékoľvek iné mesto spojená so SNP. Pripomínajú ho jej ulice, námestie či pamätník, ktorý je tichým, no o to naliehavším svedkom udalosti roku 1944.

„Postupom času však príbehy strácajú svoju farbu a hrdinské činy sa len ťažko dokážu samy brániť zľahčovaniu a dehonestácii. Tu však zohrávate dôležitú a nezastupiteľnú úlohu práve vy, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Veľmi si vážim vašu prácu i neutíchajúce hlasy vystupujúce proti silám propagujúcim rasizmus či xeno-

fóbiu. Dnes zaznieva naliehavá potreba obhajovať, nanovo artikulovať a šíriť hodnoty, za ktoré bojovali naši predkovia, ktorí si pravdu, slobodu a ľudskosť vážili viac ako vlastný život,“ – povedal banskobystrický primátor.

Štátny tajomník MO SR Miloš Kotelec v mene veteránov obrátil pozornosť zase na mládež, keď povedal, že „naše deti musia vedieť, čo sa na Slovensku dialo počas vojny a od augusta 1944! Iba tak budú môcť pochopiť význam SNP a odkaz vás, ktorí ste v ňom bojovali a vybojovali tak veľa!“

9. ročník Stretnutia generácií – Kalište 2014

Ani toto stretnutie sa nekonalo bez A. Kleina z Izraela, ktorý hrôzu Kališťa zažil osobne (sediaci na stoličke). Spoločnosť mu robí ďalší očitý svedok, člen predsedníctva ÚR SZPB a predseda HOSK partizánov v SNP a v zahraničí Karol Kuna. V popredí predseda SZPB Pavol Sečkář.

Novinkou tohto nadregiónálneho stretnutia bolo, že sa konalo nie pod záštitou predsedu BBSK, ale predsedu vlády SR Roberta Fica. Predseda Oblastného výboru SZPB v B. Bystrici Ján Pacek to zdôvodnil nasledovne: „Na základe výsledkov minuloročných volieb do VÚC nebolo okrem poslancov VÚC s kým prerokovať realizáciu podpísanej dohody o vzájomnej spolupráci. Z tohto dôvodu sme boli nútení obrátiť sa na predsedu vlády SR so žiadosťou o prevzatie záštity a zároveň na vás, občany, o podporu tejto celoslovensky významnej akcie.“

V predvečer Stretnutia generácií sa k tomu vyjadril aj R. Fico: „Záštitu nad vašim podujatím som prebral rád a súčasne s pokorou. Je to preto, lebo takéto podujatia sú tou najlepšou formou, ako by sme mali najmä mladej generácii pripomínať tragické a smutné, ale súčasne aj dôležité a poučné udalosti našej histórie.“

(Pokračovanie na str. 4)

Na zamyslenie:

**Kým sa nezmôžeme na malý dobrý skutok, dovtedy
nebudeme schopní urobiť väčší.**

N. V. GOGOL

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

18

O otázkach vojny a mieru rozhoduje na planéte Putin

V éteri televízie *Rossija-24* líder ruských liberálov Vladimir Žirinovskij vyhlásil, že „vôbec všetky otázky vojny a mieru, a dnes osobitne spojené s Ukrajinou, bude riešiť len jeden človek“. Ruský prezident V. Putin.

„Severoatlantická aliancia, štruktúra EÚ a samotný Obama sú bezmocní pred rozhodnutím hlavného človeka Ruska. „Nech by tvorili v NATO, Bruseli, akékoľvek plány, všetky dovedna nebudú mať nijakú silu. Rozhodnutie bude prijímať len jeden človek – hlava ruského štátu. Rovnako ako pri prvej svetovej vojne – koneč-

né riešenie prijímal Mikuláš II., pri druhej svetovej vojne – všetky správne rozhodnutia prijímal Stalin, a rovnako aj dnes. Tretia svetová vojna, som presvedčený, že hlavné rozhodnutie už bolo prijaté, len sa bude postupne ozvučovať, aby všetci pochopili: chlapi, vy opäť potrebujete spálenú Európu?“

Spojeným štátom podľa Žirinovského nič nehrozí, avšak štáty východnej Európy sa ocitajú pred hrozbou „úplného zničenia“.

„... A vinné si budú samy. Preto, lebo nemôžeme dopustiť, aby z ich územia vyleteli smerom na

Rusko rakety, lietadlá. Budeme ich ničieť, likvidovať pol hodinu pred štartom. Nasadíme na to kobercové bombardovanie, ktoré vylúči, že funkčné zostane čo i len jedno odpaľovacie zariadenie, čo i len jedno lietadlo,“ vyhlásil Žirinovskij a dodal, že NATO musí urýchlene žiadať o rozhovor ruského ministra zahraničia a „potom sa zastavíme“.

Podľa topwar.ru, 13. august 2014

Vo Fergusone zadržali 90-ročnú svedkyňu holokaustu

Americkí strážcovia poriadku zadržali Heidi Epsteinovú, ktorá prežila holokaust. Dôvodom bolo, že protestujúci pri dome guvernéra sa odmietli rozísť, uvádzajú noviny *Independent*.

„Už dnes sa musíme obrániť, aby to iní nemuseli robiť, keď budú mať deväťdesiat,“ povedala

Epsteinová, ktorá je okrem iného známa aj svojimi propalestínskymi postojmi.

(Narodila sa v roku 1924 v Nemecku v židovskej rodine, v máji 1939 ju rodičia vyslali do Anglicka, odkiaľ v roku 1948 emigrovala do USA.)

Podľa vz.ru, 19. august 2014

Vojna Ruska s Ukrajinou, to je vojna televízií s internetom

Ak sa pozrieme na tento konflikt z pohľadu histórie, tak pri Ukrajine vôbec nejde o boj Kremľa s Majdanom. V historickom kontexte zažívame prvú vojnu televízie s internetom. Čiže boj 20. storočia proti 21. storočiu. Aj preto je výsledok dopredu predurčený.

Americkí odborníci na politické technológie tvrdia, že USA prehrali vojnu vo Vietname kvôli fotonovinárom. Snímky dedinky My Lai a detí obhorených napalmom, zdvihli celosvetovú vlnu odporu a prinútili Richarda Nixona zastaviť sa a vyviešť vojská (uvedomme si však, že USA tu už vtedy mali 55 000 mŕtvych).

Sovietske dobrodružstvo v Afganistane bolo tvrdo cenzurované v miestnych médiách, a teda nevyvolalo celospoločenské rozhorčenie, no neskôr sa stalo jedným z dôvodov rozpadu ZSSR (13 500 mŕtvych).

Pravdou však je, že USA sa z tohto všetkého poučili a ďalšiu kampaň (agresiu do Iraku), vrátane vpádu do Afganistanu, umožnili vysvetľovať len pod svojou kontrolou.

Vojny sa teda stali televíznymi, pretože sme sa na ich priebeh pozerali v papučiach zo svojich obývačiek. Nastal teda hviezdny čas CNN, ktorá 24 hodín denne prinášala správy ako všetko vidiaci Boh. A keďže ľudia si zo všetkého vedia urobiť žarty, tak aj pri tomto sa zrodil vtíp – že existuje len to, čo ukazuje CNN.

Kontrolovať svet teda zna-

menalo kontrolovať televíziu – a naopak. Lenže i tu nastalo niečo, s čím sa nerátalo. Za ten čas, čo sa propagandisti pripravovali na minulé vojny (presne ako to vždy robia vojenský generáli) vznikla nová nevídaná „zbraň“ hromadného ničenia starých propagandistických metód – internet.

Odteraz sa súkromný život ľudstva skončil, pretože vďaka sociálnym sieťam sa stal celospoločenským fenoménom. Naopak, život spoločnosti – od politiky do vojny – sa stal súkromnou záležitosťou takmer každého používateľa internetu. Odteraz každý, kto má notebook, smartfón... (čo je už vyše tretiny civilizovaného spoločenstva), môže nakrúcať, komentovať a uverejňovať akúkoľvek informáciu o celom svete.

-vmi- podľa Armenia Today

„Vláda Benátska“ odsúdi Obamu, Porošenka a Van Rompuya za vojnové zločiny na Donbase

Dňa 13. septembra 2014 sa uskutoční neformálny „tribunál“, ktorý bude za vojnové zločiny súdiť prezidenta Ukrajiny a USA Petra Porošenka a Baracka Obamu a aj predsedu Európskej rady Hermana Van Rompuya.

Proces bude zorganizovaný jedným z lídrov hnutia za znovuzrodenie nezávislej Benátskej republiky Albertom Gardinom.

V ozname sa hovorí, že podobný „súkromný tribunál“ sa konal už v roku 1967 z iniciatív

vy filozofov Bertranda Russella a Jeana-Paula Sartra, aby odsúdil vojnové zločiny vietnamskej vojny. Neskôr sa uskutočnili analogické „tribunály“ o Chile, o Iraku, o Palestíne a niekoľko ďalších.

Právnu silu tieto tribunály nemajú, ale s myšlienkou zorganizovať tribunál k Donbasu prišiel Gardin na konci júla. Spočiatku ho chcel uskutočniť 23. augusta, ten sa však neuskutočnil vďaka komplikáciám, ktoré sa objavili na poslednú chvíľu.

Samotný proces je pre verejnosť otvorený.

Podľa evrazia.org, 23. august 2014

Izraelčania učia vojakov Bundeswehru

Do Izraela bude vyslaných približne 250 nemeckých vojakov, aby sa naučili taktiku boja v tuneloch a obývaných sídlach, uviedli noviny *Die Welt*.

Získané skúsenosti im podľa inšpektora pozemných vojsk Bruna Kasdorfa vďaka v zahraničných operáciách.

Cvičenie sa uskutoční v rám-

ci spoločného bezpečnostného projektu medzi Izraelom a NSR. Program je vyrátaný na 10 rokov a obsahuje aj vzájomné dodávky zbraní.

Podľa ria.ru, 10. august 2014

Čo píšú iní

Nemci sa chcú vrátiť na Krym

Vyššie tisíc nemeckých rodín, ktoré boli deportované v štyridsiatych rokoch minulého storočia (začiatok deportácií 18. 8. 1941), sa plánuje vrátiť späť do svojich pôvodných domovov. Novinárom to povedal predseda Republikového spoločenstva Nemcov Krymu „Wiedergeburt“ Juri Gempel pri príležitosti 70. výročia ich deportácií. „Vedíme evidenciu asi tisíc rodín, ktoré by sa chceli vrátiť do svojich domovov na Kryme. Okolo 400 ich je z Nemecka, všetko sú to naši bývalí sovietski Nemci,“ povedal. Podľa oficiálneho sčítania obyvateľstva dnes na Kryme žije okolo 2500 Nemcov, pričom ešte v 90-tych rokoch ich bolo približne 9 tisíc.

Podľa ria.ru, 18. august 2014

Východná Ukrajina: Brigáda Igora Bezlera zlikvidovala rotu jezuitov, ktorí sa podieľali na vraždách v Ode

Bojovníci z brigády Igora Bezlera zlikvidovali pod Gorlovkou rotu ukrajinských katov, ktorá sa pýšila názvom Sotňa Ježiša Krista. Oznam o tom sa nachádza medzi zvodkami domobrancov Novoruska. Rota, ktorá je súčasťou špeciálneho práporu ministerstva vnútra Šachtarsk, bola sformovaná z členov Bratstva Dmitrija Korčinského. Na čele stála hlava Odeského bratstva Dmitrij Lyňko, bojovníci ktorého spolu s pricestovanými radikálmi Pravého sektora 2. mája zabíjali a páliť ľudia v odeskom Dome odborov.

Väčšina členov Sotne Ježiša Krista sú absolventi jezuitských škôl, ktoré sa v posledných časoch objavili na území Ukrajiny.

„Všetci vedia, kto sú to jezuiti. Pre nikoho nie je tajomstvom, že sú to najneľútostnejší nepriatelia pravoslavia, a teda aj ruského národa ako jeho nositeľa. Práve jezuiti prevychovali Poliakov na najhorších rusofóbov, a teraz to robia z Ukrajincov,“ hovorí sa v zvodke.

Podľa topwar.ru, 18. august 2014

2. diel: Fašizmus a fašizmy. Drang nach Osten nie je len vecou nacistov

Na stránkach Parlamentných listov som sa dotkol i „ukrajinskej“ divízie SS Galizien (pri príležitosti nedávnych osláv vo Lvove). Podotýkam, že v rámci 2. sv. vojny patrila k najkrutejším a najneľútostnejším.

Niektorí autori usudzujú, že najodpornejšie zverstvá 2. sv. vojny neboli spáchané Hitlerovými silami, dokonca ani nie SS, ale tými, ktorí boli podnietení a inšpirovaní Vatikánom: chorvátskymi ustašovcami Anteho Paveliča (viď napr. tábor Jasenovac) a ukrajinskými nacionalistami (napr. Treblinka), kde dozorcami boli práve ukrajinskí fašisti.

Miloslav Ransdorf: Ukrajinský nacionalizmus, jeho podstata a smerovanie (výtahok)

Obnova náhrobných kameňov na Dukle

V utorok 12. augusta 2014 sa pri Pamätníku čs. armádneho zboru na Dukle zišlo 23 nemeckých študentov kvôli obnove nápisov na náhrobných kameňoch.

Okrem nemeckých sa do práce zapojil aj jeden študent z Rumunska, Vietnamu, Bulharska a štyria slovenskí študenti nemeckého jazyka z Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity.

Zo 48 náhrobných kameňov bolo obnovených 30 nápisov.

Podľa Petra Holíka na www.vhu.sk

V Mníchove vandali zneuctili Banderov hrob

Podľa ministra zahraničných vecí Ukrajiny Pavla Klimkina vandali mu zlomili kríž a začali rozkopávať hrob.

V niektorých médiách sa uvádzalo, že hrob bol vyhodnený do vzduchu, čo sa však nepotvrdilo.

Podľa lenta.ru, 17. august 2014

Vo Vilniuse bol zatknutý ruský historik

Známy ruský historik, riaditeľ fondu Historická pamäť Alexandr Ďjukov bol neznámymi osobami zatknutý na letisku vo Vilniuse, oznámil politológ Konstantín Šnurov.

V utorok (12. 8.) „Ďjukov priletel do Vilnius s platnými schengenskými vízami, no okamžite bol neznámymi elementmi zatknutý,“ hovorí sa v ozname na stránke Šnurova. „Stihol ešte poslať sms novinárom, potom sa stratil. Jeho telefón neodpovedá. Bol zatknutý na letisku vo Vilniuse o 20.30 moskovského času. Išiel tam prezentovať svoju knihu V predvečer holokaustu, v litovčine. Momentálne je na neznámom mieste.“

Knihu V predvečer holokaustu, ktorú chcel historik prezentovať, „obsahuje unikátne dokumenty z litovských archívov, ktoré dokazujú zapojenie litovskej elity do prípravy likvidácie židov na území Litvy“.

Podľa vz.ru, 13. august 2014

Sankcie, čo majú zmysel

Druhá svetová vojna mohla byť omnoho kratšia, nebyť temer dva roky trvajúceho Stalinovho obchodného dvorenia nacistickému Nemecku. Podkopával tak britskú blokádu a vytriezvel až 22. júna 1941.

Matúš Halás, komentare.sme.sk, 13. august 2014

Aj dnes má čo povedať odkaz SNP

Hrdinstvo našich bojovníkov, ktorí pred 70 rokmi povstali proti obsadeniu Slovenska nemeckými fašistickými vojskami, sme si v tieni ústredných osláv konaných v Banskej Bystrici dôstojne uctili aj v hlavnom meste. Na námestí SNP v Bratislave položili vence vďaka prezident, predseda parlamentu i predseda vlády.

Slováci sa skutkami rozhodli ukázať svoj odmietavý postoj k fašistickej politike Nemecka a pridali sa k protifašistickému odboju, ktorý v tom čase rezonoval naprieč štátmi Európy. V Paríži, Rumunsku, ale aj Juhoslávii. Slovenský odpor však bol výnimočný svojou mohutnosťou, vrátane zapojenia mladých ľudí – vlastencov. Ako v príhovore k Bratislavčanom poznamenal Martin Krno, predseda ObV SZPB v Bratislave, „na Povstaní sa podieľali príslušníci takmer štyroch desiatok národov. A preto sviatok 29. august je aj sviatkom priateľov Slovákov v Česku, Rusku, na Ukrajine, vo Francúzsku, Bielorusku, Poľsku, USA či v Rumunsku.“

Pripomenul tiež podiel Bratislavy na príprave SNP, ako aj samotnú účasť Bratislavčanov v národ-

nooslobodzovacom zápase, ktorý odštartovalo Povstanie. „Veď politicky, programovo, hospodársky a do veľkej miery i po vojenskej stránke sa Povstanie pripravovalo práve v našom hlavnom meste. Kúsok odtiaľto, na Gajovej ulici, bol uzavretý základný programový dokument Vianočná dohoda. Po predčasnom vypuknutí Povstania mnohí obyvatelia Bratislavy, ilegálni pracovníci, príslušníci pokrokovej elity nášho národa, mladí ľudia, ktorí tu študovali, všetci sa ponáhľali tam, kde boli potrební – do Banskej Bystrice.“

V príhovore predseda ObV SZPB ocenil, že okružle výročie Slovenského národného povstania môžeme oficiálne oslavovať dôstojne a s vážnosťou, ktorú si táto historická udalosť oprávnené zasluhuje. Súčasne však upozornil na „bla-

hosklonný postoj niektorých predstaviteľov štátnych inštitúcií k šíriteľom extrémistických pravicových názorov. Keď tým, čo spochybňujú protifašistický odboj na Slovensku, podliezajú i verejnoprávne inštitúcie, tak sa nečudujeme, že sa dostávajú do popredia nebezpeční manipulátori a pravicoví extrémisti.“

Aj preto, ako zdôraznil: „Práve hrozby pravicového extrémizmu,

ktorým sme najnovšie vystavení, potvrdzujú, že aj dnes nám má čo povedať stále platný odkaz Povstania.“

Ako na podujatí poznamenal Milan Ftáčnik, primátor Bratislavy, Slovenské národné povstanie bolo prejavom túžby slovenského národa po spravodlivejšom svete bez hladových dolín a túžby presadiť Slovensko ako rovno-

cenného partnera. SNP sa stalo pevnou súčasťou slovenskej modernej štátnosti, dodal primátor a po skončení slávnosti na námestí SNP pozval odbojárrov, ako i všetkých Bratislavčanov na Partizánsku lúku, kde sa mali možnosť pokochať kultúrnym vystúpením a byť účastní zapálenia symbolической partizánskej vatry.

Vladimír DOBROVIČ, foto: -vmi-

Generácia povstaleckých básnikov

V to ráno som takmer celou cestou do roboty myslel na otca. Blížilo sa totiž siedme výročie jeho náhlejšej smrti. Ako to už zhadou okolností býva, keď som zapol po príchode do kancelárie internet, ako prvá mi naskočila správa z predchádzajúceho dňa.

„Dobrý večer,“ čítam, „idem rovno k veci. Keď som (je to už strašne dávno – v roku 1990, pozn. red.) odchádzala zo Slovenského spisovateľa do penzie, odniesla som si plné vrece rozličných svojich poznámok, zápiskov z redigovania, posudky a iné zbytočnosti. Doma som to uložila a nechala odpočívať. Teraz si robím poriadky v šuplíkoch a našla som tam strojo-

pisné verše Vášho otca. Iste všetky vyšli neskôr knižne, ale nedá mi, už len z piety, dať ich do zberu. Mám Vám ich poslať?“

Nečakaný pozdrav po 50 rokoch

Na moje prekvapenie to mailovala **Viera Hegerová**, dlhoročná známa redaktorka vydavateľstiev Tatran a Slovenský spisovateľ, kde redigovala edície krásnej literatúry. Odborníci ju však oprávnené

vysoko hodnotia ako prekladateľku, ktorá priblížila slovenským čitateľom pol stovky diel klasickej i novej ruskej literatúry. V roku 2007 získala najvyššie uznanie za umelecký preklad do slovenčiny – Cenu Jána Hollého za Dostojevského psychologický román *Zločin a trest*.

Samozrejme, hneď som pozitívne zareagoval a o tri dni ma na vrátnici čakala obálka, z ktorej sa vysypali polháčky naťukané mne dôverne známym staručkým písacím strojom a priložený lístok s charakteristicky krátkym textom:

„Milý Ctibor, dodatočne Ti pre zborník zo SNP posielam verše, ktoré som napísal počas Povstania v horách ako partizán, a básne z ilegality, uverejnené v povstaleckej Pravde a v partizánskych časopisoch, ako aj dve z agitiek v Pravde. Srdečne Miloš.“

Osloveným bol **Ctibor Štítnický**, otcov rovesník (1922) a kamarát zo štúdií na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Obaja vtedy publikovali básne v študentských časopisoch aj v *Tvorbe* a *Eláne*. Štítnický sa zapojil do protifašistického hnutia

v rodnom Gemeri ako člen partizánskej skupiny Slávia, neskôr pôsobil ako hlásateľ a redaktor Slobodného slovenského vysielateľa v Banskej Bystrici a v roku 1945 vo frontovom vysielateľi Červenej armády v Košiciach. V rokoch 1963 až 1965 bol riaditeľom Slovenského spisovateľa. Pani Vierka tam nastúpila práve v roku 1965 a prevzala časť jeho agendy. Ako sme s ňou potom spolu vydedukovali, išlo pravdepodobne o zborník básní pripravovaný k 20. výročiu SNP. Ale či aj vyšiel, to nevedela.

(Pokračovanie na str. 5)

5. AUGUST

Svetlá v celej Británii zhasli na jednu hodinu, čím si krajina pripomenula sté výročie vstupu do 1. svetovej vojny a vzdala úctu obetiam tohto konfliktu. Iniciatívu inšpiroval výrok bývalého ministra zahraničných vecí Edwarda Greya, ktorý pred vyhlásením vojny Nemecku 4. augusta 1914 povedal: „Svetlá nad Európou zhasínajú a pochybujem, či ich počas života niekedy znova uvidíme.“ Prvá svetová vojna si vyžiadala jeden milión životov vojakov z vtedajšieho Britského impéria.

6. AUGUST

Obyvatelia Hirošimy a spolu s nimi celé Japonsko si pripomenuli 69. výročie zhodenia americkej atómovej bomby s názvom Little Boy (Chlapček), ktorej dôsledkom bola smrť 170-tisíc ľudí. Koncom júla sme aj my (č. 16–17/2014) zverejnili informáciu o smrti Theodora Van Kirka, posledného člena z 12-člennej posádky lietadla Enola Gay,

ktoré bombu na toto mesto zhodilo. V čase útoku mal Kirk iba 24 rokov.

9. AUGUST

V Nagasaki si pripomenuli 69. výročie zhodenia americkej atómovej bomby, ktorá si vyžiadala smrť 80-tisíc ľudí. Pôvodným cieľom bomby s názvom Fat Man (Tlstoč) bola Kokura. Keď však k nej stroj s náložou priletel, mesto zahaľovali mraky. Pre nedostatok paliva nemohol čakať na zlepšenie počasia a zamieril preto k náhradnému cieľu Nagasaki. Japonci dodnes používajú výraz „šťastie z Kokury“ pri situáciách, keď sa vyhnú veľkému nebezpečenstvu.

11. AUGUST

Traja francúzski stavbári čelia žalobe za odcudzenie nájdených 16 zlatých tehál s hmotnosťou jeden kilogram a stovky mincí uskladnených v sklenených nádobách v celkovej hodnote takmer milión eur. Poklad obja-

vili pri prácach na súkromnom pozemku v regióne Eure. Podľa prokuratúry bol poklad v zemi zakopaný od 1. svetovej vojny.

15. AUGUST

Francúzsko vzdalo poctu veteránom 2. svetovej vojny, ktorí sa pred 70 rokmi vylodili

na stredomorských pobrežiach. Výročie operácie Dragoon si obyvatelia pripomenuli dvoma podujatiami za účasti prezidenta Françoisu Hollanda, ktoré sa konali na vrchu Faron pri meste Toulon a na palube lietadlovej lode Charles de Gaulle. Invázia sa začala 15. augusta 1944, desať týždňov po vylodení v Normandii. Zapojilo sa do nej okolo 450-tisíc vojakov a 881 vojnových lodí.

stalo sa VO SVETE 5. 8.–23. 8. 2014

19. AUGUST

Nevybuchnutú bombu z 2. svetovej vojny objavili počas stavebných prác neďaleko medzinárodného letiska vo Frankfurte nad Mohanom. Nález si vyžiadala uzavretie frekventovaného diaľničného úseku a narušenie letovej prevádzky letiska. Išlo o 500-kilogramovú britskú bombu, ktorá ležala priamo pod diaľnicou. Bola vybavená chemickou rozbuškou, čo pyrotechnikom značne skomplikovalo jej zneškodňovanie.

21. AUGUST

Jens Breivik, otec nórskeho masového vraha Andersa Breivika, dokončil prácu na vlastnej knihe „Moja chyba? Príbeh otca“, v ktorej sa za čin svojho syna cíti byť čiastočne zodpovedný. Autor knihy je bývalým diplomatom a v súčasnosti žije na juhu Francúzska. Pravicový extrémista 22. júla 2011 najprv odpálil nálož v aute zaparkovanom pred vládnu budovu v Osle,

kde zabil osem osôb. Následne v policajnej uniforme zamieril na 40 kilometrov vzdialený ostrov Utøya, kde postrieľal 69 mladých ľudí v tábore vládnej Nórskej strany práce. V auguste 2012 ho súd odsúdil na maximálny trest 21 rokov väzenia.

23. AUGUST

Niekoľko ľudí utrpelo zranenia pri zásahu švédskej jazdnej polície proti demonštrantom, ktorí sa v Malmö zišli na protest proti predvolebnému zhromaždeniu krajne pravicovej Strany Švédov, označovanej za nacionalistickú a neonacistickú. Jej zhromaždenie o tri dni neskôr privítali v Norrköpingu zase ústrednou melódiou z filmu Schindlerov zoznam, ktorá znela na zvonoch mestskej radnice. Predstavitelia mesta sa zhodli, že hudba z oskarového filmu Stevena Spielberga o holokauste by mohla byť správny spôsob, ako ukázať vieru mesta v rovnosť všetkých ľudí.

(ao)

9. ročník Stretnutia generácií – Kalište 2014

Kým predseda vlády R. Fico prešiel od pamätníka na miesto kultúrneho programu, musel sa niekoľkokrát zastaviť, diskutovať, fotografovať...

... napríklad aj takto.

Čestné miesto vedľa pamätníka patrilo priamym účastníkom boja s fašizmom (zľava) Jánovi Chudíkovi, Vladimírovi Mičudovi a Rudolfovi Jungovi.

Obetiam Kališťa sa poklonila aj delegácia ÚR SZPB.

(Dokončenie zo str. 1)

Deviatemu Stretnutiu generácií pribudol aj ďalší moderátor, folklorista Maroš Čupka zo Šumiaca, ktorý dobroprajným humorom kúzlil úsmevy počas celého sprievodného programu. Okrem tradičných regionálnych súborov sa tu po prvýkrát predstavili Diabol-

ské husle a po rokoch opäť aj Robo Kazík.

Súčasťou Stretnutia generácií boli aj zábavné detské ihrisko, športovo-branné súťaž, prechádzky Partizánskou republikou. Zdatnejší účastníci prišli na miesto konania turistickými trasami z Donovál, Španej Doliny a Lučatína.

Po úvodnej ekumenickej bohoslužbe sa k prítomným prihovorili (výňatky):

Predseda vlády SR Robert Fico

■ Ako predseda vlády od roku 2006 som absolvoval desiatky, možno stovky podujatí, kde bolo veľa ľudí a kde hrala slovenská hymna. Tu, po dlhom čase, som ju počul ľudí spievať. Je to nádherná vec a chcem vám za to poďakovať. Verím, že tento príklad sa bude šíriť po celom Slovensku.

■ Dnešný rok je spojený s mnohými výročiami: začiatku 1. sv. vojny, vyhlodenia spojencov v Normandii, SNP, Karpatsko-duklianskej operácie... Všetky sú spojené s množstvom obetí, no napriek tomu sa Európa neponaučila a stále hľadá akýchsi nepriateľov.

Aj túto príležitosť chcem využiť, aby som zopakoval, že považujem za nezmyselné napä-

tie a sankcie, ktoré sa dnes z jednej, druhej i tretej strany šíria cez Európu k Ruskej federácii... a z tohto nešťastia sa teší niekto úplne iný.

■ Premiér v príhovore spomenul i **citát priameho účastníka SNP Romana Kaliského**: – Mám jedno veľké želanie, aby dejiny slovenského národa prestali byť dejinami pomsty. Povedal som to vážne (po novembri 1989) a myslím to vážne aj teraz! Lenže mám pocit, že dejiny slovenského národa ešte neprestali byť dejinami ak nie pomsty, tak aspoň odvety.

Pamätajme na to Slováci, aby sme si vedeli aj v tých najťažších okamihoch života vzájomne odpúšťať. Lebo z odpúšťania sa rodí nová dôvera.

Pozdravný list prezidenta SR Andreja Kisku predniesol riaditeľ kancelárie Stanislav Liška

■ Skláňam sa v hlbokej úcte pred tými, ktorí zahynuli, i pred vami, svedkami tejto nepredstaviteľnej hrôzy, ktorí ste prišli o svojich najbližších a o svoje domovy.

■ Hoci Kalište ako jediná z vyše sto vypálených slovenských obcí neobnovili, v rámci Stretnutia generácií sa zrodil zásluhný počín.

■ Veľmi si vážim, že po toľkých rokoch sem prichádzate spolu so svojimi potomkami a mnohými ďalšími ľuďmi, ktorí nám ostatným pomáhajú nezabúdať.

■ Považujem za mimoriadne dôležité uchovávať si pamäť na tieto tragické udalosti našich dejín. Kalište je memento pre nás všetkých, tobôž, keď si opäť raz uvedomujeme, že mier je aj dnes vzácny a krehký. Nedovoľme, aby fašizmus, rasizmus, netolerancia, našli u nás živnú pôdu. Nedopusťme prejavy skresľujúce historické fakty či znevažujúce obetavosť účastníkov protifašistického odboja. Sme to dlhni obetiam z Kališťa, obetiam druhej svetovej vojny i ostatných vojen či agresí, ktoré sa v 20. storočí odohrali na našom území.

Prednostka OÚ v B. Bystrici Ľubica Laššáková

■ SNP určite patrí k najvýznamnejším kapitolám našich novodobých dejín a Kalište zostalo jeho trvalou a, žiaľ, veľmi boľavou spomienkou.

■ Zavraždeným Kališťanom a obetiam bojov venujeme tichú spomienku, ale je nut-

né, aby sme veľmi hlasno hovorili o tom, čo sa tu dialo, aby naše deti, vnúčatá, mládež pochopili, že naša história, ktorá je zapísaná v kronikách, je nemenná a práve v bansko-bystrickom kraji, aby nepodľahli rôznym scestným a chorým názorom.

Člen predsedníctva ÚR SZPB a predseda HOSK partizánov v SNP a v zahraničí Karol Kuna

■ Stretávame sa tu, aby sme na „mieste“ demonštrovali, aké zverstvá vojna prináša. Čo to fašizmus bol a čo napáchal.

■ Ako bývalému príslušníkovi partizánskej jednotky Stalin – Jegorov sa pomoci od Kališťanov dostalo i mne osobne. Spolu s inými ma ako vlastného prijala rodina pána Vyšného.

Za poskytnutie takejto pomoci sa fašistické jednotky kruto pomstili. Nechcem jatriť staré rany Kališťanov, potvrdzujem však všetko, čo tu predniesol (zo spomienok spisovateľa Romana Kaliského v diele Dlhá Cesta a názorov jeho súputníka Vladimíra Mináča) predseda vlády.

(Už v osobnom rozhovore mi K. Kuna prezradil, že Nemci pána Vyšného priviazali na klát a zaživa rozrezali na gátri – vmi.)

■ My, priami účastníci SNP, členovia SZPB, jednoznačne odsudzujeme a odmietame všetky prejavy znevažovania miesta a významu SNP v slovenských dejinách, kategoricky popierame odmietanie holokaustu a skresľovanie výsledkov druhej svetovej vojny.

Odmietame pokusy o rehabilitáciu ľudáckeho režimu na Slovensku a glorifikáciu jeho vedúcich predstaviteľov.

■ Milá mládež, nedopusťte poškvniť hrdinské činy vašich otcov, starých otcov, ktorí neváhali položiť svoje životy, aby sme žili slobodne a v mieri! **Preberte štafetu boja proti neofašizmu, nacionalizmu, antisemitizmu a rasizmu! Preberte štafetu boja za mier, demokraciu a šťastný život vo svojej domovine!**

Na záver sa **predseda ObIV SZPB Ján Pacek** obrátil na vládu a ústredné orgány SR so žiadosťou, aby pri zostavovaní rozpočtu na budúci rok vyčlenila zo štátneho rozpočtu príspevok na celoslovensky významné akcie rozvíjajúce národné povedomie a hrdosť. Ide o poskytnutie finančného príspevku tým oblastným výborom SZPB, ktoré tieto akcie pripravujú. „Len v pôsobnosti nášho oblastného výboru by to bolo...“ a konkretizoval šesť už existujúcich životaschopných projektov.

Vladimír MIKUNDA, snímky autor

Kalište je celoeurópsky akceptovaným reprezentantom vypálených obcí. Múzeum SNP v B. Bystrici neustále vylepšuje rozsiahly areál tejto národnej kultúrnej pamiatky tak, aby sa Kalište stalo dôstojným miestom na pripomenutie si civilných obetí druhej svetovej vojny. Žiaľ, jeden z priamych pamätníkov tragédie v Kališti, Slavomír Palúch, sa tohtoročnej spomienky už nedožil. Smútok z jeho odchodu aspoň trochu zmiernuje skutočnosť, že sa ho podarilo nakrútiť s jeho spomienkami v pripravovanom filme, ktorý vzniká o Kališti.

Generácia povstaleckých básnikov

(Dokončenie zo str. 3)

V dobrom kolektíve autorov

Pustil som sa do otcovej knižnice a naozaj som medzi jeho knihami akoby v utajení našiel tenkú, 50-stranovú brožúrku so svetlokrémovým, hádam pôvodne bielym obalom pod názvom *V čase zbraní*, podtitul *Z veršov povstaleckého Slovenska*. Doslov napísal literárny historik, neskôr chýrny bansko-bystrický profesor Zdenko Kasáč, ktorý sa nedávno dožil 90 rokov. V knižke sa autorsky zišla pestrá zostava.

Okrem spomínaného Štítnického som tam našiel ďalšie zvukné mená: **Dominik Tatarka, Ivan Teren, Milan Lajčiak, Andrej Sarvaš, Milan Kraus**, ale aj skupinu začínajúcich veršotepcov. S väčšinou z nich sa otec osobne poznal zo štúdií, z literárnych večierok, ale aj z posedení nad pohárikom vína, keď im majster Ján Smrek, čoby vedúci redaktor, vyplatil vo svojej „úradovni“ v kaviarni Luxor (takmer oproti dnešnému sídlu SZPB na Štúrovej ulici) honoráre za verše publikované v jeho mesačníku Elán.

Keď sa tam objavil aj Laco Novomeský, nádejní umelci v úctivom tichu počúvali, o čom sa bardi slovenskej literatúry rozprávajú. Iných zase otec poznal iba zo stránok mládežníckych časopisov, ale s niektorými si písal. Žiaľ, o niekoľko mesiacov viacerí zahynuli v Povstaní alebo v následných nacisticko-fudáckych represáliách. Nedá mi ich nespomenúť.

Ani nie 20-ročného študenta, nadaného básnika a účastníka Povstania **Ota Franka** zo Zvolena 26. januára 1945 zatko gestapo a o štyri dni na to ho odviekli na neznáme miesto, asi na Kováčovú, kde ho podľa všetkého zavraždili. Jeho telesné pozostatky sa nikdy nenašli. Najznámejšiu báseň *Partizánka Tamara* mu uverejnil 17. septembra 1944 Hlas národa pod značkou m. j.

Podobne svoj oficiálny hrob nemá ani **Boris Kocúr**, rodák z Malého Lipníka pri Starej Ľubovni, no do škôl chodil v Bratislave, naposledy ako poslucháč SVŠT. Ešte počas štúdií mu vyšla zbierka lyrických veršov *Chvenie nad rukami*. Popri poézii uverejňoval v rozličných časopisoch aj svoje krátke prózy a preklady cudzích autorov. V roku 1944 mu bratislavský rozhlas odvysielal hru zo študentského života *Otvorené okná*. Počas SNP bol členom partizánskej skupiny majora Alexeja Michailoviča Sadilenka. Naposledy ho videli živého pod Veprom v decembri 1944, keď ho šikovali Nemci.

Myjavčan **Milan Mareček** sa do Povstania zapojil v rámci partizánskej skupiny Za ideál, ktorú viedol Štefan Čúvala, neskôr bol v zásobovacom oddiele brigády kapitána Miloša Uhra. V noci z 26. na 27. februára 1945 ho zajali nemeckí nacisti spolu so slovenskými gardistami. Po krutom mučení v Novom Meste nad Váhom tohto

robotníckeho poeta zastrelili. Mal sotva 21 rokov a iste mnoho očakávaní od života.

Samo Maľach-Petrovský bol o čosi starší, narodil sa v roku 1916 v Báčskom Petrovci, kde už ako gymnazista tvoril lyrickú a vlasteneckú poéziu. Absolvoval vojenskú akadémiu v Belehrade, no po okupácii Vojvodiny horthyovským Maďarskom ilegálne prešiel na Slovensko. Organizoval tu žijúcich juhoslovanských občanov

dožil oslobodenia, avšak s vážne podlomeným zdravím (tuberkulóza). Tiež študoval právo v Bratislave a svoje verše uverejňoval už od stredoškolských liet. Ako napísal Zdenko Kasáč, bol nesporne najplodnejším povstaleckým básnikom. Na stránkach centrálnych i regionálnych periodík uverejnil celý rad básní, článkov, fejtónov. Pracoval ako redaktor odbojových cyklostylovaných časopisov Naše správy a Naša cesta.

Študenti, mladí literárni autori v Bratislave 1942. Zľava: Ivan Teren, Jozef Minárik, Miro Procházka, Miloš Krno, ???, Ctibor Štítnický, L. Kostelný.

a ako kapitán povstaleckej armády bojoval pri Červenej skale a Telgarte, kde bol zranený a po operácii 3. októbra 1944 zomrel v Podbrezovej.

Ťažké lúčenia s matkou

Naopak, najmladším z *Generácie básnikov 1944* bol **Marcel Herz** z Kremnice. Už na gymnáziu publikoval svoje verše i preklady vo viacerých periodikách. Týždeň po tom, ako dovšil 19 rokov, vypuklo SNP a on sa prihlásil do partizánskeho oddielu v rodnom meste, kde spolupracoval na príprave povstaleckého časopisu pre mládež Pokrok. Burcujúce básne publikoval v regionálnej tlači. Po bojoch pri Senohrade a následnom ústupe jeho oddielu do hôr sa Herz vrátil domov. Tam ho vzápätí zastihlo gestapo, mučili ho a 28. novembra 1944 popravili.

Keď po vojne odkryli masový hrob v Hornom Turčeku, dostal sa do rúk Marcelovej matky aj kúsok papiera s básňou *November*, ktorú jej syn v ťažkých mukách napísal krátko pred popravou a uvádza ju aj zborník *V čase zbraní*. Mimochodom, na ústredných oslavách výročia Povstania 29. augusta 2012 v Banskej Bystrici vystúpil spevák Tomáš Bezdeda s dojímavou piesňou *Odpusťte, mamička*, ktorú zložil Ľubomír Horňák na text rovnomennej Herzovej básne.

Revúčan **Ján Brocko** sa síce

Po okupácii Revúcej Brocko odišiel do hôr a spolupracoval s druhým diverzným oddielom partizánskej brigády Klement Gottwald. Krajne zložité poveternostné podmienky prehĺbili Brockove zdravotné problémy natoľko, že po vojne mu už nepomohlo ani liečenie vo Vysokých Tatrách. Naposledy vydýchol ako 22-ročný 7. júla 1946, keď vo svojom rodnom meste nákrátko navštívil matku. Kniha básní *Ohlas* mu vyšla až krátko po smrti.

K 42. výročiu SNP som robil pre týždenník *Nové slovo* reportáž o Jánovi Brockovi a o „Brockovoch“ v mládežníckom pracovnom kolektíve, ktorý v 80. rokoch lámal rekordy ťažby v Slovenských magnezitových závodoch v Lubeníku. Brocko bol viac ako jeho iba symbolickým členom. Mladí baníci pracovali i zaňho. Ktovie, kde sú dnes úderníci Jozef Šgorica, Juraj Zajden či Peter Hadžiga, s ktorými som vtedy sfáral do bane Studená. Ešteže podnik, teraz SMZ, a. s. Jelšava, sa ako jednému z mála veľkých firiem na Gemeri darí. A vraj aj na Základnej škole na Hviezdoslavovej ulici v Revúcej, ktorú som vtedy navštívil, ponechali pamätnú izbu povstaleckému básnikovi.

Agitka ako moment emócií

Otec poslal do vydavateľstva Slovenský spisovateľ desať básní z obdobia od jari 1942 do zimy

1945. Do zbierky *Štítnický* vybral tri, dve z nich uverejnili v povstaleckej Pravde pod pseudonymom Miloš Blesk. *Kaukaz* je reakciou na nemeckú ofenzívu na juhu Ruska v lete 1942. V závere otec presvedčený vyzýva: „*Smrť vrahom húka sova. / Červené ruže vite do venčov! / Kde rozbili sa túžby Lermon-tova, / zláme sa ocel' šialencov.*“

Naproti tomu *Kedyš a teraz* z októbra 1944 je skôr dlhšou protinacistickou agitkou. V Pravde mu publikovali aj ďalšie dve, kratšie, napríklad na titulnej strane 10. októbra 1944: „*S puškou, s rýľom, s perom v ruke, / s ohňom v očiach, s dušou čistou / urobme už koniec muke. / Podme všetci na fašistov!*“

Iste, politické agitky nie sú dajakým umeleckým dielom. To ani nebolo ich účelom. Mobilizovali do boja proti cudzím votrelcom a dodnes približujú atmosféru odhodlania ľudí tej doby. Najviac sa mi z týchto otcových dielok páči trinásťveršie *Z bunkrov*, ktoré nahodil na kúsok papiera ako partizán koncom januára 1945 na Magurke, starej baníckej osade vysoko v horách Nízkych Tatier.

Partizánska anabáza

Miloš Krno sa zapojil do protifašistického hnutia počas štúdií na právnickej fakulte. Po vyhlásení SNP z prázdnin v rodnej Nemeckej, dnes Partizánskej Lupče, už necestoval do Bratislavy, ale rovno do centra historického diania, kde s priateľmi založili Spolok bojujúcich vysokoškôľákov (stal sa jeho generálnym tajomníkom). V Banskej Bystrici pôsobil najmä ako partizánsky osvetár a publicista, prispieval do Pravdy a iných tlačovín, ale aj do povstaleckého rozhlasu spravodajskými materiálmi, veršami či ohlasmi na prvé sovietske filmy, ktoré sa vtedy premietali v kinách na slobodnom území.

Pred dočasným pádom B. Bystrice Krno poslali na Donovaly s tým, že sa tam bude pokračovať vo vydávaní Pravdy. To sa už nezrealizovalo, a tak pokračoval s ostatnými v ceste do hôr. Stal sa

členom IV. čs. partizánskej brigády, ktorá mala štáb na Magurke. Niekoľko básní mu vyšlo v partizánskych litografovaných časopisoch. V marci 1945 po prechode frontu na Horehroní (ako prvých stretol rumunských vojakov) odišiel do Košíc, kde sa stal redaktorom obnovenej Pravdy.

Otec ako básnik debutoval v roku 1944 zbierkou *Šialené predstavenie*. Hoci sa neskôr preorientoval na prózu, veršovanie nezačel celkom na kliniec. Prekladal básne z ruštiny, najmä od autorov z rozličných národov žijúcich vtedy v Sovietskom zväze.

Ktože bude o nás písať?

V auguste 1989 som v predvečer 45. jubilea SNP chystal reportáž o dejinách i aktuálnych problémoch niekdajšej partizánskej dediny Liptovská Lúžna, ktorá leží v susedstve Magurky. Debatoval som aj s predsedom MNV Milanom Veselovským a funkcionármi miestnych spoločenských organizácií. Keď som sa predstavil tajomníkovi ZO SZPB Joachimovi Keňderovi, vyhlkol na mňa:

„*A nie ste vy syn spisovateľa Miloša Krnu?*“ Pritakal som, začal sa záhadne usmievať. „*Vy sa poznáte?*“ pýtam sa. „*Osobne nie, ale chlapi mi rozprávali, že na Magurke v zime v roku 1945 starší partizáni zapárali do veliteľa partizánskeho oddielu. Čože toho mladého Krnu poslaš iba ako spojku, či na výzvedy do Lupče, a nepostavíš ho do riadnej bojovej akcie? Chlapi, majte rozum, karhal ich, ktože bude o nás po vojne písať, keď ho tu Nemci skántria?!*“

Keď som to otcovi hovoril, zasmial sa. Hej, veliteľ ho šanoval, ale také reči nepočul. Možno to tak iba dodatočne jeho bývalí bojovní druhovia štylizujú. Pravda je, že neviem, či niekto iný napísal toľko prozaických diel a filmových scenárov o Povstaní a vôbec o Slovensku počas druhej svetovej ako môj otec.

Mnohí, aj my synovia, sme mu neraz dohovárali, aby si vybral aj inú tému. Iste, písal aj o prvej ČSR, aj o povojnovom období, o súčasnosti. V 80. rokoch ho dráždil najmä necitlivý vzťah úradov k prírode a životnému prostrediu vôbec. Ale potom sa zase veľkým oblúkom vrátil k druhej svetovej vojne. Samozrejme, že zanechal po sebe vydaterejšie i slabšie prózy, ale z umeleckého hľadiska dotvárajú mozaiku života slovenskej spoločnosti v tej prevratnej dobe, ku ktorej svojim spôsobom patrí popri tvrdej realite i pátos.

Dnes by som už otcovi „monotónnosť“ v literárnej tvorbe nevyčítal. Nikdy sa tak nevyjadril, ale možno chcel podvedome dopovedať to, čo jeho rovesníci z Generácie básnikov 1944 nestihli napísať.

Martin KRNO

MILOŠ KRNO:

Z bunkrov

V bunkroch začadených hryzú nás krdle vši a vo fľaši sa pení špiritus najlepši.

V pekelných metelici zbili nás trpasličí a zručali nám sny.

Hoci sme doráňaní, už rozdávame rany, už šteká guľomet.

Mierime istým okom. Pod naším pevným krokom trasie sa celý svet.

Hitlera k nám pustil Západ. Mnícho

Po stopách partizánov

V spolupráci s oblastnými výbormi SZPB v Prešove a Vranove nad Topľou a aj Obecného úradu v Petrovcích usporiadal v nedeľu 10. augusta 2014 Klub prešovských turistov 8. ročník turistického pochodu Po stopách partizánov.

Dvadsaťosem sa ich vydalo po trase z Hermanoviec nad Topľou popri známej Kukorellioho chate na Hermanovské skaly a odtiaľ cez Údolie obrov, Lúku za Oblíkom a rázcestie Pod Hrbom k vstupnej bráne Lesného náučného chodníka Herlica.

Potešil ich upravený Lesný náučný chodník Herlica i dvanásť informačných tabúľ, hovoriacich nielen o prírodných zaujímavostiach, ale aj o histórii partizánskeho hnutia v regióne. No a, samozrejme, aj prehliadka zrekonštruovaného partizánskeho bunkra a zemľanky.

Cieľovým miestom 14-kilometrového pochodu bola Lúka pod Lysou, kde OÚ v Petrovcích pod vedením starostu Michala Peteru usporiadal oslavy 70. výročia SNP, počas ktorých si niekoľko stovák obyvateľov okolitých obcí pripomenulo aj tragickú udalosť zo 7. septembra 1944, keď nemeckí fašisti obec vypálili. **Štefan ŠIMOČKO**

Po stopách partizánov.

Orava v obklúčení

Dolný Kubín si 70. výročie SNP pripomenul už 16. augusta. Netradičný dátum bol limitovaný sprievodnými akciami, ako napríklad ukázkami rekonštrukcie bojov pod názvom „Orava v obklúčení“ prehliadkou zbraní a bojovej techniky našich ozbrojených síl. Ukážku výcviku nám predviedla aj stráž prezidenta SR.

Po položení vencov k pamätníkom SNP v meste a v mestskej časti Srňacie sa hlavné oslavy konali pri pamätníku SNP v bývalej kasárni v D. Kubíne. V slávnostných príhovoroch primátora Romana Matejova, predsedu ZO SZPB Jána Mihála a ďalších zazneli spomienky na históriu odboja na Orave. O konkrétne dojmy z tých čias sa podelil priamy účastník SNP Jaroslav Prokop.

Na záver osláv odovzdal člen ÚR SZPB Igor Čombor medailu primátorovi D. Kubína R. Matejovi za jeho trvalú a aktívnu spoluprácu so SZPB. **Štefan NOVÁK**

Predný rad zľava – Roman Matejov, priamy účastník protifašistického odboja a SNP, člen partizánskeho oddielu „Signál“ Jaroslav Prokop a Ján Mihál.

Oslavy s opekačkou

Obec Jakubany v Levočskom pohorí si SNP pripomenula už 27. júla, keď asi päťdesiat jej obyvateľov vyšlo na Vinné lúky položiť veniec k pamätníku zostrelého lietadla, ktoré prepravovalo ranených z povstania. Štyria haváriu neprežili, no štyria sa zachránili.

Za obec a protifašistov veniec položili starosta Štefan Guzlej, podpredsedníčka ZO SZPB Mária Jančíková a predseda ObIV SZPB Václav Homišan, ktorý v príhovore zvýraznil význam SNP i význam tohto pamätníka. Nasledovala bohoslužba za zomrelých v 2. svetovej vojne a panychída za obeť havárie i 2. svetovej vojny.

Na záver predsedníčka základnej organizácie pozvala všetkých prítomných, ktorých rady sa medzitým rozšírili o turistov na horských bicykloch z Ľubice, na posedenie s opekačkou k zrekonštruovanej vysokej peci v Jakubianskej doline. Špekáčky, slaninu, chlieb a vodu poskytl obec. Mária Jančíková ešte dodala aj 7 kg tortu, lebo jej vnuk práve oslávil pätnásť narodeniny.

Ladislav ŠLACHTOVSKÝ, tajomník ObIV SZPB Stará Ľubovňa

Putujú po stopách SNP a 2. svetovej vojny

Členovia ZO SZPB Senec pokračujú v organizovaní putovania po pamätných miestach SNP a druhej svetovej vojny.

V júli sme navštívili Kalnú nad Hronom, Pohronský Bukovec, Ka-

menín a Štúrovo, ktorých históriu v súvislostiach Bratislavsko-brnianskej operácie od Hrona po Levice nám priblížil predseda ObIV SZPB v Leviciach Ján Hamar. Nezapomenuteľnou bola aj naša za-

stávka u súkromného zberateľa priam raritných vojenských trofejí Ladislava Žákoviča v Pohronskom Ruskove, ktorý nás privítal v rovnošate černoarmejca a zabezpečil nám aj chutný obed. **Ladislav NEUWIRTH**

V Badíne oslavovali a súťažili

V Badíne boli oslavy 70. výročia SNP (22. 8. 2014) umocnené odhalením pamätnej tabule príslušníkom 2. čs. paradesantnej brigády. U nás totiž sídlila so štábom aj jej prevažná časť.

Po položení venca starostom Stanislavom Moravčíkom a predsedom ZO SZPB Ondrejom Dankom sa ten ujal slova a pripomenul nielen históriu príprav a priebeh Povstania, ale aj činnosť miestnych spoluobčanov vo vojnovom období. S krátkym príhovorom sa pripojil aj predseda ObIV SZPB Ján Pacek, ktorý odovzdal základnej organizácii SZPB Čestné uznanie ÚR SZPB za zásluhy v ná-

rodnom boji proti fašizmu, za oslobodenie a rozvíjanie odkazu SNP.

K slávnostnému rázu oficiálnej časti prispel miestny folklórny súbor Javory i prednesená báseň. **- OD -**

O putovný pohár SNP

20. ročník streleckej súťaže rovnomeného názvu zorganizovali ZO SZTŠ a ŠSK Rudno nad Hronom. Strielalo sa z malokalibrovej pušky 30 rán ležmo.

Do súťaže senioriek sa zapojili dve súťažiacie, rovnako aj do spo-

ložnej kategórie kadetov, juniorov a mužov. Tu za zmienku stojí výkon Patrika Jányho z ŠSK B. Bystrica, ktorý nástrelom 291 kruhov splnil limit I. výkonnostnej triedy. Túto metu (293 kruhov) prekonal aj Ivan Bublák, člen ZO SZTŠ Slovalco Žiar

nad Hronom v kategórii seniory „A“ (46–59-roční). Obhájil tím aj niekoľko predchádzajúcich svojich víťazstiev. V kategórii Seniory „B“ (59-roční a starší) nikto nespĺnil limit na 1. VT. So ziskom 274 kruhov tak minuloročné víťazstvo obhájil Anton Kukla zo ZO SZTŠ Žarnovica. **Jozef PIECKA**

SN

Vo výstave bratislavských nomenklatury sústavy ako aj i pripomenie

Výstava v spolupráci s ni prihodná, predstavená, Skrak. V a vyzdvihnúť. Ud tického o účastníci troch ge vstalecké

Výstava k boje o ností odt vstalecké našich o Už ver jem niek a zahran

9. r

Uskutoč (okr. R. až 45 čl žov sa z jeden z

Priam mádnom našich ro Krv na až 26 da darcom. nec Mári aj vlastn Ideu S ňava) po

Prvoda

Ka

Banské pomen palisku gusta 2

V rámci o SNP? speli si n Najsta Šúpol a účastn z Hradca Celkov štyri pos prezident dospeľo

ovským diktátom!

IP v umení

avných priestoroch NR SR na Západnej terase vského Hradu bola 14. augusta otvorená rovná výstava (trvala do konca augusta). Organizá-tredili desiatky maliieb, kresieb, sôch a súsoší, ných dokumentov, aby bratislavskej verejnosti enuli 70. výročie SNP.

u usporiadal Klub výtvarných umelcov a teoretikov ráci s NR SR a SZPB. Prítomným sa počas otvore-ovrili podpredsedníčka národnej rady Jana Lašáko-seda SZPB Pavol Sečkář a kurátor výstavy Ladislav ťsetci pripomenuli odkaz SNP pre budúce generácie hli jeho nezabudnuteľné miesto v slovenských dejí-alosti z roku 1944 a vôbec zo slovenského protifašis-odboja totiž stvárnil vo svojich dielach nielen priami týchto udalostí, ale aj výtvarní umelci nasledujúcich nerácií. Otvorenie výstavy tradične sprevádzali po-é verše v podmanivom podaní Evy Márie Chalupovej. vené diela prezentovali krajinu, kde sa zväzdzali ťaž-o slobodu a obnovenie ČSR, portréty vedúcich osob-voja, osudy ľudí a celých skupín obyvateľstva na po-om území a súsošia, ktoré tieto udalosti v mnohých bciach a mestách stále pripomínajú.

misáž potvrdila, že o vystavené diela je veľký záu-en medzi odbojármi, ale aj medzi mladou generáciou ičnými turistami.

-MK-

očník Kvapky krvi SNP

čil sa 14. augusta 2014 v obci Čierny Potok Sobota), ktorý má síce len 164 obyvateľov, ale enov SZPB. Z tunajších 15-tich odviečených mu-koncentračného tábora vrátili len dvaja. Avšak nich zomrel už pár dní po návrate.

eho boja s fašizmom, či už v SNP alebo v 1. čs. ar-zbore v ZSSR, sa od nás zúčastnila takmer desiatka odákov.

apriek dovolenkovému obdobiu ponúкло tohto roku rcov. Odobratá bola 21 osobám, z toho 5-tim prv-ov. Medzi nimi aj starostke obce Točnica v okr. Luče-ri Salajovej. Tá vstup do darcovských radov oslávila ými záškami.

NP prišiel k nám až z Gemerskej Panice (okr. Rož-dporit' aj vyše stonásobný darca Július Doboš.

Jozef PUPALA, predseda ZO SZPB v Č. Potoku

kyňa, starostka z Točnice Mária Salajová.

ravanisti k SNP

bystrický klub karavanistov si výročie SNP pri-il na 24. ročníku RALLY SNP na Termálnom kú-Polný Kesov, ktorý sa uskutočnil 15. až 17. au-014.

ci programu sa konala vedomostná súťaž „Čo vieš a športové hry detí rôznych vekových skupín. Do-mohli zasúťažiť v streľbe zo vzduchovky na cieľ.

rším účastníkom RALLY SNP bol 83-ročný pán z Trnavy, najmladším päťročný Procháč z Pezinka íkom z najvzdialenejšieho mesta bol pán Kuchta a Kráľové v ČR.

vo sa podujatia zúčastnilo 25 posádok zo Slovenska, ádky z ČR a jedna z Maďarska, vedená tamojším tom klubu karavanistov Bélom Antalom. Spolu 62 ch a 8 detí.

Ondrej ŠTRBÁK, prezident klubu karavanistov B. Bystrica

SNP na Pohode: potlesk postojáčky

Najväčší slovenský letný hudobný festival Pohoda v Trenčíne nebol len v znamení hudobných skupín a spe-vákov, ale tradične dostali priestor aj besedy a diskusie. Téma SNP tu mala tento rok premiéru.

Diskutujúcimi boli čestný predseda SZPB a priamy účastník SNP generál Ján Husák a riaditeľ Múzea SNP v B. Bystrici Stanislav Mičev. Ich odpovede mali u mla-dých ľudí až prekvapivú odozvu: závereč-ný mohutný potlesk postojáčky.

Rovnaký záujem si vyslúžila aj výstava historických fotografií zo SNP. „V podstate sa nestalo, aby vo vojenskom stane s na-šou povstaleckou výstavou niekto nebol,“ s uspokojením konštatoval Martin Horňák z MO SR, ktorý tieto akcie „režiroval“. Keďže tento záujem bol naozaj sympatic-ký, niektorých návštevníkov sme sa opýta-li, čo im „zablsne“ v hlave, keď počujú tri písmená – SNP.

Tomáš Jurčo (28), laborant, Prešov: Nevieťm či sa v SNP dosiahlo všetko, čo sa od neho očakávalo, ale aj tak je to veľ-ká národná vec, odkaz Povstania beriem, pravdaže, pozitívne.

Barbora Bindasová (33), pracuje v ob-lasti služieb zákazníkom, Banská Bystrica: Ľudia v SNP riskovali svoj život za niečo, čo považovali za správne. Môžeme byť na nich hrdí. Ja teda určite som.

Miroslav Beseda (25), operátor logis-tiky, Banky okr. Prievidza: Ja si pri SNP predstavím ako prvého svojho deda Jána Ďuriša, ktorý v ňom bojoval v rámci 2. čs. paradesantnej brigády. Vďaka Povstaniu sme sa stali víťazmi vojny a všetko, čo sa týka SNP, by nám malo slúžiť za poučenie. Aj Povstanie nás Slovákov robí tým, čím sme, a lepšie vieme, kam kráčame.

Tereza Rusnáková (16), študentka gymnázia, Považská Bystrica: Mne pri SNP preblesne ako prvé, že aj v našom meste máme veľké sídlisko SNP. Som rada, že ho máme, respektíve – že je takto pomenované. Aj vďaka SNP my Slováci môžeme byť hrdí a aj sme.

Milo Juráni (27), študent Vysokej školy múzických umení, Bratislava: SNP? Viac-krát som rozmýšľal o tom, aká sa musela odohrávať v ľudoch dráma, keď sa postavili nielen proti svojej vtedajšej vláde, no aj proti časti vlastného národa. To predsa neboli len Nemci, proti ktorým bojovali, to boli aj vlastní, teda Slováci, ktorí sa k Povstaniu nepridali a odrazu stáli na druhej strane. To osobné rozhodnutie povstalcov, že išli bojo-vať za niečo, čo považovali za správne, po-važujem v ich myslení za kľúčovú vec.

Martin Smidka (26), počítačový ex-pert, Bratislava: Mňa na SNP fascinujú tie existenciálne veci, ktoré už moja gene-rácia nemusí riešiť. My sa vzrušujeme nad tým, či mi ešte platí električenka alebo či pôjdem na dovolenku do hôr, k moru alebo do púšte. No v SNP išlo o život.

Veľmi zaujímavá je pre mňa aj otázka motivácie. Teda do akej miery boli tí ľudia stotožnení s tým, čo robia, a že to, čo ro-bia, je dobré, respektíve do akej miery ich situácia do seba iba nasala a oni sa prispô-sobili. V každom prípade som rád, že Most SNP v Bratislave sa opäť volá Most SNP.

P. VITKO

Na Veľkom Boku

V prvú augustovú sobotu sa uskutočnil už 39. ročník výstupu na Veľký Bok, kto-rý sa koná bez prerušenia od roku 1976. Zúčastnili sa ho aj mladší členovia ZO SZPB z Heľpy.

Podujatie som ako jeho zakladateľ a čes-tný predseda klubu turistov otvoril osobne. Súčasným predsedom je Jozef Filo, ktorý nás oboznámil s trasami i plánom výstu-pu. Zdatnejší turisti začínali už na námestí v Heľpe, menej zdatní až v sedle Priehyba.

Vatra zvrchovanosti

Pri príležitosti prijatia deklarácie SNR o zvrchovanosti SR sme koncom júla podporili podujatie Domu MS v Galante.

V jeho átriu sa na spomienkovej sláv-

Na vrchole Veľkého Boku sa účast-níci zapísali do knihy výstupov, dostali účastnícke diplomy a pokochali sa pek-nými výhľadmi. Pri zostupe sme si po-chutnali na guľáši v chate pod Veľkým Bokom, ktorý už tradične pripravuje bý-valý predseda a dlhoročný tajomník klu-bu Pavol Ďurica.

Najmladším zo 66 účastníkov tohtoroč-ného výstupu bol 6-ročný Matej Mihňák z Heľpy a najstarším dlhoročný účastník našich podujatí 87-ročný Ján Cimerman z B. Bystrice.

Jozef PUPÍŠ

nosti stretlo asi 200 ľudí. Po príhovoroch a kultúrnom programe bola slávnostne zapálená symbolická vatra zvrchovanosti.

A. PONGRÁCOVÁ, Obľv SZPB Galanta

Chátrajúci symbol boja slovenského ľudu proti fašizmu

...v predvečer 70. výročia SNP s ťažkým srdcom a s lútosťou počas prechádzky od Zvolenského zámku smerom na železničnú stanicu som znášal pohľad na za-nedbanú a chátrajúcu kópiu pancierového vlaku Hurban, ktorý bol vyhotovený v časoch socializmu, a to v roku 1974. Chodníky boli špinavé a neupravené, so starým asfaltom, pamätná tabuľa so zničeným a s nečitateľným textom.

Veľmi smutný pohľad. Tak mesto Zvolen pristupuje k tomuto symbolu SNP, a to prá-ve pri okrúhlym sedemdesiatom výročí SNP.

Vladimír NEUMANN

Veľký autobus nestačil

Preto sme si objednali ďalší, aby sme uspokojili záujem o výlet čle-nov a sympatizantov stupavskej ZO SZPB.

Na júlovú cestu po krásach Moravy sa nás zozbieralo 65 výletníkov. Videli sme

Kateřinskú jaskyňu v Moravskom krase, zámok v Bučovicích a na spätočnej tra-se i našu Skalicu s ochutnávkou vín.

V Skalici sme tiež položili kvety k pa-mätníku obetiam 2. sv. vojny.

Antónia TURANSKÁ, tajomníčka ZO SZPB Stupava

70. výročiu SNP prišli vzdať úctu

Oficiálne vraj vyše desať tisíc, no niektorí očití svedkovia podľa seba spresňujú, že to bolo naozaj „riadne nad desať tisíc“ ľudí, ktorí prišli do Banskej Bystrice spoločne osláviť nielen 70. výročie SNP, ale aj preukázať, aká mocná je slovenská protifašistická obec. A nech si hovorí kto chce a čo chce, pri vítaní hostí si najväčší potlesk vyslúžil ruský minister obrany Sergej Šojgu a za slová z tribúny zase prezident ČR Miloš Zeman a predseda slovenskej vlády Robert Fico.

Prezident SR Andrej Kiska – Na to, aby zlo zvíťazilo, stačí málo

• Stačí, aby dobrí ľudia nerobili nič! Dnes si tieto slová vysvetľujeme ako rozhodnutie, či sa ozvať, či sa postaviť proti nespravodlivosti, či sa angažovať, alebo, napríklad, či ísť voliť.

Na to, aby sa ľudia pred 70-timi rokmi na Slovensku postavili zlu, nestačilo zlo rozoznať a nestačilo s ním nesúhlasiť.

• Slovenskí vojaci a civili, ľudia rôznych politických názorov a viero- vyznaní našli k sebe cestu, spojili sa, aby bojovali za slobodu, za nezávislosť, za svoje deti i za časť Slovenska.

Niektorí z nich sú tu medzi nami. Naša dnešná sloboda, demokracia, aj štátna nezávislosť, postavenie SR v Európe, vo svete, naše príležitosti, naše historické sebavedomie, to všetko sa odvíja od ich rozhodnutia spred 70-tich rokov. Od ich statočnosti, od ich obetí. Patrí im za to naša úcta.

• Buďme vďační každému, kto pravdivý obraz Povstania udržia. A osobitne v tom chcem povzbudiť učiteľov našich detí, dnešných a budúcich študentov, aby aj ďalšie generácie porozumeli Povstaniu hlavou a aby jeho odkaz cítili srdcom. Aby rozumeli hodnote slobody, aby ju potom mohli, ale aj chceli chrániť.

• Pred čím sa aj po 70-tich rokoch skláňame, to je tá myšlienka. Je to odvaha, osobné rozhodnutie každého človeka, ktoré musel urobiť za seba. Sú to útrapy a statočnosť ľudí, ktorí prežili, hrdinstvo a obeť tých, ktorí v SNP padli.

Prezident ČR Miloš Zeman – S úctou sa skláňam pred veteránmi

• Postupne odtajované nemecké dokumenty hovoria, že po víťaznej vojne je treba dotiahnuť totálnu porobu slovanských národov. Národov, ktorých príslušníkom sa hovorilo „untersch“. Podčlovek. A bolo úplne jedno, či išlo o Čechov, Slovákov, Rusov, Ukrajincov, Juhoslovanov... Všetci sme boli v očiach týchto nadľudí, v očiach tohto „herrenvolku“ podľudmi. Čiže niečím medzi človekom a zvieratom.

• Chcem citovať onen Heydrichov dokument, ktorý nás rozdeľoval do štyroch skupín. Tá najmenšia mala byť ponemčená, čiže odnárodnená. Skupina, ktorú Heydrich označoval za ľudí dobrej rasy, no špatného zmysľania, mala byť postavená k stene. Teda postrieľaná. Povedané inými slovami, národ mal byť zbavený svojho vlastného jazyka, a čo je ešte horšie, mal byť zbavený aj svojej elity.

Ďalej tu boli dve najpočetnejšie skupiny. Prvá, úplne najpočetnejšia, mala byť po víťaznej vojne poslaná na Ďaleký východ do koncentračných táborov, kde sa mala upracovať na smrť. Druhá bola skupina kolaborantov, o čom sa takmer vôbec nehovorí, ktorej malo byť po víťaznej vojne povolené, aby v týchto koncentračných táboroch vykonávali funkcie dozorcov. Čiže, aby strážili svojich spoluobčanov.

Aká je to irónia dejín, priatelia, keď pre kolaboranta je prisúdeným vrcholom kariéry miesto dozorca v koncentračnom tábore.

• Práve pred odstup 70 rokov si pripomíname aj slová Dolores Ibaruri, že lepšie je zomrieť postojačky, ako žiť na kolenách. A tu by som chcel osobitne vyzdvihnúť osudy hrdinov SNP, generálov Goliana a Viesta. Pripomíname si osudy aj ďalších národov, ktoré v SNP bojovali. Vráťane asi tritisíc Čechov.

• SNP prispelo k tomu, že sa slovenský národ na konci vojny stal jedným z víťazov, a nie porazených.

• Slovenské národné povstanie prispelo aj k tomu, že už nie sme čosi medzi človekom a zvieratom! A práve preto sa s úctou skláňam pred prítomnými veteránmi, ktorí symbolizujú, že tu stojíme ako slobodní ľudia a nekľáčíme na kolenách.

Predseda NR SR Pavol Paška – SNP nám dalo nový život

• Od SNP ubehlo 70 rokov, no o to viac ma trápi otázka, ktorú kedysi vyslovil jeden významný európsky štátnik: ako je možné, že Pán Boh stanovil medze ľudskej múdrosti, ale nestanovil žiadne medze ľudskej hlúposti. Hovorím o bezhraničnej ľudskej hlúposti, keď vidím, že ešte aj v 21. storočí sa na Slovensku nájdu extrémisti, ktorí sa na jednej strane, údajne, hlásia k vlastenectvu, a na druhej strane otvorene oslavujú vojnový fašistický štát. Ten štát, ktorý bol satelitom nacistickej 3. ríše. A tá, ako hovoril prezident ČR, plánovala v prípade víťazstva zotročiť slovanské národy vrátane Slovákov.

• Pripadá mi to za jeden z najväčších paradoxov slovenských dejín, že tí, ktorí sa hrajú na najväčších vlastencov, oslavujú ľudáckych a nacistických politikov, ktorí asistovali pri sebadeštrukcii vlastného národa. Nevie, či

Na tomto zábere v popredí vidíme bývalú partizánku Čapajevovej brigády Annu Bergerovú, vedľa nej bývalého červenoarmejca Jána Chudíka... No a o štyri rady vzadu aj členov SZPB z Trebišova...

Delegácia SZPB z Martina, na čele s predsedom oblastného výboru SZPB Imrichom Repkom.

Vďaka a úcta vám, drahí veteráni.

Delegácia ÚR SZPB. V prvom rade zľava Juraj Drotár zo Žiliny, Pavol Sečkár – predseda SZPB, Igor Čombor z Ružomberka a Norbert Lacko z Rožňavy. Vzadu je vidieť aj Gabrielu Rosičovú z Humenného a Pavla Brndiara z Rimavskej Soboty.

Tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer spolu s priateľmi z Česka a Ukrajiny je J. S. Kolomejec, ktorý osobne osla...

tu delegácie z takmer 40 krajín

V popredí je nezabudnuteľný harmonikár, tajomník OblV SZPB z Lučenca Rudolf Václavík, so svojimi rodákmi. A hneď za ním (v červenej košeli) je zakladateľ a organizátor niekoľkých aktivít darcovstva krvi – napr. Kvapky krvi SNP – Jozef Pupala z Čierneho Potoka. A splu s ním veľa protifašistov z Rimavskej Soboty.

(druhý rad uprostred) kládol veniec a s veteránmi z Moskvy. Druhý zľava obodzoval aj Slovensko.

Delegácia Oblastnej organizácie SZPB z Nového Mesta nad Váhom na čele s Jánom Hulínikom.

Delegáciu partnerov SZPB, Zväzu vojakov SR, vedie jeho prezident plukovník Tomáš Švec (druhý zľava).

v dejinách ľudského myslenia dokážeme nájsť fatálnejší omyl. Preto nepoznáme nič nezmyselnejšie, ako je slovenský rastúci neonacizmus.

● Proším, priatelia, Banskobystričania, potomkovia hrdej povstaleckej Banskej Bystrice, odkážte týmto pomýlencom, týmto deťom, že ak sú skutoční vlastenci, nech už raz a navždy zabudnú na fašizmus a na všetky tie nezmyselné rasistické hlúposti o vyvolených národoch a nadradených rasách.

● Nacizmus pre Slovákov znamenal smrť! To, čo nám dalo nový život, to bolo SNP. To bolo to naše záchranné koleso!

● Je historickou pravdou, že najväčšiu zásluhu pri našom oslobodzovaní od fašizmu mala slávna Červená armáda a národy bývalého Sovietskeho zväzu.

Predseda vlády SR Robert Fico – Ľahostajnosť k našim dejinám potrebujeme zlomiť

● Často si kladiem otázku, či sme urobili vo výchove mladej generácie nejaké chyby. Ak jej chýbajú ideály, alebo že sa v nej rodí toľko ľahostajných cynikov... Urobili sme naozaj dosť, aby sa mladí aspoň dotkli najsvetlejších okamihov našej histórie? Aby poznali príklady veľkých Slovákov, ako napr. pilota Ota Smika...

● Ľahostajnosť k vlastným dejinám potrebujeme v mladých ľuďoch zlomiť a prekonať. Preto vás, učiteľky a učiteľia, pedagógovia vlastivedy, verejne zaprisahávam, aby ste navštívili... Bojnú, Myjavu, Bradlo...

● Zdôrazňujem triádu bojových tradícií moderného Slovenska, ktorú založili hurbanovskí dobrovoľníci, pokračovali v nej slovenskí legionári a vrchol pyramídy slávy tvoria povstalci zo SNP. Táto triáda tvorí chrbtovú kosť Slovákov za posledných 150 rokov. Mám želanie, aby sa stala aj chrbtovou kosťou historického vzdelania našich mladých ľudí.

● Tohto roku si pripomíname okružle výročia: začiatku 1. sv. vojny, vyodenia Spojencov v Normandii a u nás najmä SNP spájame aj so spomienkami na nesmierne obete. No namiesto poučenia však prijímame v Európe opatrenia, ktoré len zvyšujú napätie, spôsobujú obrovské hospodárske škody a oslabujú Európu ako región.

Vždy som bol skeptický k sankciám... Sú často kontraproduktívne a namiesto politických riešení rinčíme úvahami o ďalších kolách nezmyselných sankcií.

Slovensko si váži solidaritu a bude sa správať solidárne... Pri rozhodovaní o ďalších sankciách, ktoré Slovensko a celú EÚ brzdia, sa však nemienime riadiť propagandou, dezinformáciami alebo záujmami iných krajín.

Na prvom mieste budeme požadovať overené informácie, potom dôsledné dodržiavanie medzinárodného práva, ale aj rešpektovanie národných záujmov SR a jej občanov.

No a najmä musíme posúdiť, či sankcie majú mať prednosť pred diplomatickým riešením konfliktov, ku ktorému som vždy vyzýval a budem vyzývať.

Predseda SZPB Pavol Sečkář – Zabúda sa na tých, čo odstraňovali následky vojny

● SNP dovŕšilo politický a morálny kolaps ľudáckeho režimu. Poslednou nádejou sa pre ľudákov stala ich vlastná žiadosť o okupáciu svojho štátu nacistickým Nemeckom. Túto okupáciu si režim navyše hradil z vlastných zdrojov. Len pre zaujímavosť uvádzam, čo sa dá overiť v našom štátnom archíve, že táto nemecká okupácia nás stála 6 miliárd vtedajších slovenských korún.

● SNP nebolo porazené. A to aj preto, lebo každá porážka je vyjadrená kapituláciou. No a túto z povstaleckých veliteľov nikto nepodpisal.

● My naozaj máme byť na čo hrdí. Na naše vlastné dejiny písané našimi vlastnými hrdinami. V SZPB vieme, že Slováci svoju prvú ozbrojenú aj partizánsku vojnu s nemeckým nacizmom nezačali u nás doma, ale ďaleko v Bielorusku. Vďaka nášmu bojovému Hrdinovi ZSSR kpt. Jánovi Nálepkevi vznikol už v 1943 v bieloruskej dedinke Gnojnoje vôbec prvý zahraničný partizánsky oddiel na území ZSSR.

Áno, bol to náš slovenský oddiel. No Nálepka ho už vtedy nazval oddielom československým, hoci bol zložený zo samých Slovákov. Čo bolo a je o našom vzťahu k českému národu.

● Vždy som vo svojich vystúpeniach zdôrazňoval, že našou povinnosťou je pripomínať a nezabúdať. Dnes k tomu pridám aj ďalšiu. Aj počúvať! Počúvať otázky, ktoré naše spomienky vyvolávajú. Neodpovedať na ne považujeme za najväčšiu neúctu voči pamiatke hrdinov SNP a vôbec voči našim osloboditeľom.

Svojimi formami by mali na to odpovedať aj naše verejnoprávne médiá. Ďakujeme za ich zvýšenú aktivitu v priebehu výročí. No máme prosbu odpovedať na to po celý rok. Pretože neofašizmus a neonacizmus útočí stále rovnako intenzívne na jar, v lete, na jeseň i v zime.

● Pravdivú históriu treba zachovať, hovoria pamätníci i účastníci Povstania. No a tí žiadajú upraviť expozíciu v Múzeu SNP, v ktorej sa len povrchne hovorí o vojenských a hospodárskych činiteľoch, o partizánskom hnutí a o občanoch, ktorí obetovali zdravie, život... Zabúda sa na tých, ktorí odstraňovali následky krutej vojny.

Vladimír MIKUNDA

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 3:** Mária Halašová 87 rokov.
- **Bratislava 7:** Emília Michalíková 83 rokov.
- **Bratislava 9:** Zora Máchová a Štefan Minarovič 91 rokov.
- **Bratislava 12:** Karol Slamka 92 rokov.
- **Bratislava 15:** Roman Kaliský 92, Anna Gajdošová 91, Mária Kožehubová 90 a Anna Bokolová 88 rokov.
- **Bratislava 16:** Milan Kranjc 70 rokov.
- **Bratislava 19:** Emil Chuťka 90 rokov.
- **Bratislava 29:** Michal Kelemen 75 rokov.
- **Breznička:** Jozef Knechta 86 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Darina Pardupová 85 a Eva Jasenovicová 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Gita Országhová 84 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda:** Anna Miartušová 90 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Marta Kánová 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Rudlová:** Mgr. Janka Žilová 45 rokov.
- **Badín:** Anna Ingriniová 60 rokov.
- **Baláže:** Darina Latináková 65 rokov.
- **Brusno:** Karol Remeš 55 a Mária Kovačiková 50 rokov.
- **Bardejov 1:** Alojz Fuňák 93, Mária Krakovská 90, Anna Špáková 87, Mária Leščišinová 84 a Idka Dorčáková 75 rokov.
- **Bardejov 2:** Mária Holevová 90 a RSDr. Vasil' Hudák 70 rokov.
- **Bardejov 3:** Anna Felegiová a Ján Hudák 75, Jozef Hudák 65 a Mikuláš Hanuščák 60 rokov.
- **Čierny Potok:** Helena Kožiaková 86 rokov.
- **Čadca:** Dagmar Dvorská 83 rokov.
- **Čaňa:** Alžbeta Bujňáková 65 rokov.
- **Čierny Balog:** Ján Medveď 91, Amália Ťažká 88 a Antónia Kováčiková 85 rokov.
- **Dobšiná:** Žofia Bukovinská 90 rokov.
- **Gemerská Poloma:** Štefan Gubek 84, Juraj Sústrik 70, Ondrej Ferenčík 65, Lýdia Grešková a Milan Hudák 60, Ján Ferenčík 55 a Ľudovít Červenák 45 rokov.
- **Giraltovce:** Michal Sabo 93 a Andrej Mital' 65 rokov.
- **Hnúšťa:** Anna Kyzeková a Ján Moncol' 70 rokov.
- **Harmanec:** Jozef Šimon 65 rokov.
- **Horná Mičiná:** Ondrej Martinec 80 rokov.
- **Hertník:** Mária Lenártová 92 rokov.
- **Hrabské:** Katarína Čižmárová 86 rokov.
- **Chmeľová:** Demeter Greňo 91 rokov.
- **Jelšava:** Mária Hudáková 75 rokov.
- **Kremnica:** Valéria Adamová 92 rokov.
- **Kordíky:** Mária Voskárová 65 rokov.
- **Košice 16:** Štefan Fehér 90 rokov.
- **Košice – Staré Mesto:** Paulína Baťalová 88 rokov.
- **Kobeliarovo:** Martin Hlaváč 80 rokov.
- **Krajná Bystrá: Mikuláš Gula 100 rokov.**
- **Ladomirová:** Helena Hanáková 80 a Juraj Škurla 75 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Ľudmila Gajdošová 75 rokov.
- **Lipany:** Žofia Harďoňová 90 rokov.
- **Lučenec 2:** Anna Chlpošová 90 rokov.
- **Levoča:** Mária Vilčeková 90, Mária Harnišová 89 a Jozef Comba 65 rokov.
- **Livov:** Žofia Dubjanská 94 rokov.
- **Marhaň:** Mária Havirová 93 rokov.
- **Mikulášová:** Andrej Rostocký 90 rokov.
- **Medzibrod:** Bartolomej Hraško 92, Anna Vetráková 50 a Ing. Marián Haluza 40 rokov.
- **Martin – Juh:** MUDr. Anna Tomášková 70 rokov.
- **Makov:** Lucia Straková 90 rokov.
- **Medzilaborce:** Andrej Savka 89 a Oľga Kahancová 75 rokov.
- **Muráň:** Miroslav Melicher 55 a Ján Goldschmid 45 rokov.
- **Michalany:** Mária Jakabová 86 a Aurélia Malá 84 rokov.
- **Novosad:** Mária Sotáková 83 a Mária Kimiaková 50 rokov.
- **Nová Baňa:** Anna Andrášiková 87 rokov.

- **Očová:** Pavel Mihál 91 a Ján Lenár 84 rokov.
- **Osádka:** Viera Hanková 70 rokov.
- **Pezinok:** Anna Dubínyová 88 rokov.
- **Prievidza pri HBP:** Agneša Mazániková 86 a Margita Kimličková 85 rokov.
- **Plešivec:** Mikuláš Štec 65 rokov.
- **Podlavice:** Pavel Hisen 70 rokov.
- **Poniky:** Mária Magnová 55 a Martina Mikušincová 55 rokov.
- **Ružomberok:** Jarmila Medvecká 89 rokov.
- **Rožnava:** Mária Dovalová 88 rokov.
- **Rakovnica:** Ondrej Lorko 55 rokov.
- **Selce:** Ľudovít Smatana 91 rokov.
- **Snina – mesto:** Štefan Gossanyi 92, Mária Karaščaková 88, Margita Hudáková 86 a Gejza Grundza 82 rokov.
- **Sučany:** Jozef Petričko 75 a Ing. Vladimír Malko 65 rokov.
- **Senica:** Mária Jarošová 87 rokov.
- **Skýcov:** Paulína Zrastáková 91 rokov.

- **Slovenská Ľupča:** Ján Bobák 65 rokov.
- **Štaškovce:** Mária Slivková 88 rokov.
- **Svidník:** Ján Barila 70 rokov.
- **Stropkov:** Štefan Paňko 93 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Cecília Maczková 95, Michal Oravec a Michal Vajnagi 94, Jozef Sokolský 93, Emília Salitříková 92, Rozália Maršaleková 88, Anna Jedlovská 83, Veronika Hodálová a Mária Šimončíčová 70, Mária Ištvaniková a Zora Šavelová 65, Ing. Peter Zvolenský 45 rokov.
- **Sečovce 1:** Ján Osapčuk 88 rokov.
- **Sirk:** Ľubomír Hák 65 rokov.
- **Štítnik:** Eva Holéczyová 70 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Mária Lauffová 65 rokov.
- **Trnava 1:** Ján Stacho 94, Viktor Chmura 92, Helena Pagáčová 87 a Ing. Soňa Faboková 70 rokov.
- **Trebišov 2:** Štefan Ivan 45 rokov.
- **Trebišov 3:** Bartolomej Strelec

- 95, Albína Jedináková 93 a Marieta Koščiková 45 rokov.
- **Veľaty:** Mária Tkáčová 85 rokov.
- **Veľké Kapušany:** Marta Michalová 87 a Soňa Lukešová 70 rokov.
- **Vlachovo:** Mária Bendiková 70 rokov.
- **Vagrinec:** Milan Vaňko 60 rokov.
- **Valaská:** Žana Babicová 92 rokov.
- **Vígľaš:** Ondrej Fekiač 88 rokov.
- **Vysoká n/Kysucou:** Mária Kubalová 90 rokov.
- **Zborov:** Serafina Semaneková 83 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Anna Ličiaková 89 a Ing. Ján Gubčo 85 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Marta Slováková 83 rokov.
- **Zemianske Kostolany:** Anna Oršulová 65 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Oľga Abrahámová 84
- **Žilina:** Vladimír Jelenčík 83 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Za Dionýzom Chajmom

Dňa 2. 7. 2014 sa v Novom Meste nad Váhom rozlúčili rodinní príslušníci, priatelia a známi, medzi ktorými nechýbali členovia SZPB a Zväzu vojakov SR, klub Nové Mesto nad Váhom, s 92-ročným plukovníkom vo výslužbe Dionýzom Chajmom.

Odišiel vzácny človek, manžel, otec, prastarý otec, priateľ a spolupracovník. Smrť pretrhla niť jeho života a odišiel tam, odkiaľ už niet návratu. No smrť, i keď je ako silná, nemôže spretáhať putá, ktoré sa v priebehu života vytvorili medzi ním a jeho rodinou, príbuznými a priateľmi. Nezničila ani výsledky jeho práce v armáde.

Pán Chajma bol človekom, ktorý žil a pracoval pre rodinu, spoločnosť, známych i neznámych, ale aj pre príslušníkov armády, Klub Zväzu vojakov SR v Novom Meste nad Váhom a taktiež i pre OblV SZPB. Mal

bohatú vojenskú kariéru. V roku 1977 odišiel do starobného dôchodku v hodnosti podplukovníka. V roku 2006 pri príležitosti výročia SNP bol ako vojnový veterán povýšený ministrom obrany SR do hodnosti plukovník.

Po dobu služby v armáde bol viackrát odmenený a je nositeľom mnohých našich i zahraničných vyznamenaní. To najvzácnejšie dostal od prezidenta republiky – Rad červenej hviezdy. Taktiež Za službu vlasti a Za zásluhy o obranu vlasti. Je nositeľom mnohých vyznamenaní bývalého ZSSR, nášho SZPB a ČSBS.

Bol to pracovitý, zodpovedný

a veselý človek. Život ho tešil, vedel ho žiť družne. Na občiansko-vojenskom pohrebe sa s ním za Zväz vojakov SR a Klub Nové Mesto nad Váhom naposledy rozlúčil Jozef Dvorštiak a ako s čestným členom predsedníctva OblV SZPB v Novom Meste nad Váhom i jeho predseda Ján Hulínek.

Viliam SOLOVIČ

Odišiel vzácny človek

Členovia ZO SZPB v Dolnom Kubíne s bolesťou v srdci sa rozlúčili so svojim dlhoročným členom, predsedom a aktívnym účastníkom SNP Ing. Eduardom Trizuljakom. V novembri by sa dožil 88 rokov.

Bol to vzácny človek. Svoj život spojil s bojom za národnú slobodu a ľudskú dôstojnosť. So zbraňou v ruke sa ešte ako 18-ročný zúčastnil ozbrojeného boja v partizánskej skupine „Za slobodu Slovanov“ v SNP i po ňom.

Po oslobodení sa stal aktívnym členom Zväzu partizánov. Po ukončení vysokej školy elektrotechnickej v Prahe v r. 1952 nastúpil do národného podniku Kovohuty Mokrady.

Ako mladý technik a komunista sa aktívne zapojil do budovateľskej práce, tak na poli spoločenskom, ako aj na poli hospodárskom. Vstupom do okresnej organizácie SZPB v Dolnom Kubíne (kde

bol niekoľko rokov predsedom) organizoval početné rozšírenie ZO po obciach okresu. Aktívne športoval – hrával futbal za Ko-

vohuty Mokrady a Dolný Kubín.

Jeho pozoruhodné kvality ako človeka a technika ho predurčili vykonávať hospodárske funkcie – hlavného energetika, námestníka riaditeľa a nakoniec riaditeľa podnikov SEZ Dolný Kubín a Tesla Bratislava.

Za účasť v národnooslobodzovacom boji dostal Osvedčenie 255/46. Je držiteľom viacerých vyznamenaní za aktívny boj proti fašizmu a za budovanie oslobodeného Slovenska.

Pri príležitosti 70. výročia SNP bol navrhnutý na medailu k 70. výročiu SNP, ktorú si plne zaslúžil. Žiaľ, smrť nám jej odovzdanie prekázala.

Ing. Eduard Trizuljak sa hlboko zapísal do srdca spolubojovníkov a členov SZPB na Orave, pretože v náročnej dobe náročne žil a konal.

Ján MIHÁL, predseda ZO SZPB Dolný Kubín

Navždy sme sa rozlúčili

- **Belá – Dulice** s 89-ročným Jozefom Gregorom.
- **Cinobaňa** so 63-ročným Ladislavom Demeom.
- **Čierny Balog** s 92-ročnou Máriou Cabanovou.
- **Čaňa** s 84-ročnou Alžbetou Szabovou.
- **Hrachovo** so 67-ročným Jozefom Smutniakom.
- **Hnúšťa** s 91-ročnými Irenou Vranskou a Máriou Táčíkovou, 89-ročnou Elenou Vaľovou, 88-ročnou Júliou Hruškovou a Emíliou Kasárovou.

- **Chmeľová** s 90-ročným Vasil'om Varjanom, 79-ročným Mgr. Štefanom Ondrejom a 67-ročným Petrom Varjanom.
- **Livov** s 87-ročnou Bernadettou Sidorjakovou.
- **Medzilaborce** s 89-ročnou Máriou Cepkovou.
- **Vagrinec** so 73-ročným Jozefom Cuperom.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

„September 1944 v údolí...“

Pri príležitosti osláv SNP sa v Pružine na obecnom úrade krstila kniha Jaroslava Čelka, ktorá obsahuje úvahy, spomienky, dokumenty a komentáre udalostí, ktorých bol ako príslušník Sivuškinovho partizánskeho oddielu pred 70-timi rokmi priamym účastníkom.

„Pred necelým rokom, keď som dostal žiadosť od vtedy neznámeho Jaroslava Čelka o finančný príspevok na vydanie knihy, uvažoval som, o čom bude, aký okruh čitateľov osloví a či sa téma dotkne našej obce. Keďže na všetko som dostal uspokojivú odpoveď, vydanie knihy September 1944 v údolí Rajčanky, Domanižskej a Pružinskej doline

som podporil“, povedal starosta Pružiny Michal Ušiak.

Zo slov spoluzakladateľa miestneho OZ Pamäť a úcta Jána Janigu vyplýva, že táto kniha v podstate vznikla ako „vedľajší produkt“ inej aktivity. „Koncom augusta 2013 sme spoločne so Stanislavom Mikom, Martinom Olšovským a Lubošom Janoškom založili

neformálne občianske združenie a pustili sme sa do obnovy pamätníka v Ritke. Štúdiom materiálov sme sa pri tom dostali až k profesorovi Čelkovi.

Ten nám porozprával zážitky zo SNP. A tak sme sa dohodli, že mu pomôžeme získať potrebné materiály a on začne pracovať na knihe.“

Milan KOVÁČIK

Knihu pokrstili strážovskou pramenitou vodou a ihličím: (zľava) manželka autora, Jaroslav Čelko, Ján Janiga, Michal Ušiak, prednosta OÚ v P. Bystrici Jozef Smatana a pracovníčka obecného úradu.

Výstava Neznámi hrdinovia

Na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave bola v polovici augusta otvorená výstava Neznámi hrdinovia, ktorá sa stala sprievodným podujatím k televíznej premiére rovnomenného filmu.

Prostredníctvom štyroch desiatok panelov približuje osudy amerických letcov na Slovensku počas 2. sv. vojny. V jednotlivostiach prezrádza, že počas vojny sa na územie Slovenska zrútilo 46 amerických bombardovacích a 8 stíhacích lietadiel, pričom 106 letcov zahynulo a ďalších približne 370 bolo chytených a poslaných do zajateckých táborov. Boli však aj takí, ktorí sa zajatiu vyhli.

Výstava prináša pomerne stručný, ale

bohatý obsah. Spomína ciele amerických bômb: zoraďovacie stanice v Komárne, Nových Zámkoch (7. a 14. 10. 1944), Devínskej Novej Vsi a v Bratislave, zbrojovku v Dubnici nad Váhom, letisko Malacky a rafinériu v Dubovej (20. 8. 1944). Rafinériu Apollo bombardovali Američania ako hlavný cieľ dvakrát: 16. 6. a 20. 9. 1944.

Prvé americké lietadlá boli nad slovenským územím zostrelené v júni 1944.

Prvých amerických letcov previezli do zajateckého tábora v Grinave (dnes súčasť Pezinka). Strážnici im dovolili nielen plávať alebo hrať volejbal, ale aj užívať si slovenskú pohostinnosť v pivniciach v Modre a Pezinku, kde tieklo víno potokom.

Keď im veliteľ tábora v Grinave npor. Ján Šavel oznámil, že vypuklo povstanie, prezliekli sa do slovenských uniforiem a šli smerom na Banskú Bystricu.

ditelom miestnych škôl, bola zaradená do knižníc a Múzeum SNP v Banskej Bystrici ju na moje potešenie bez výhrad zaradilo do archívnych zbierok múzea.

S pomocou doc. J. Bystrického som prácu doplnila údaj-

mi a fotografiami o tisovských generáloch – účastníkoch SNP a blízkych spolupracovníkoch gen. J. Goliana a genmjr. Júliusa Nosku – Branislava Vladimíra Manicu a Kolomana Skalinu.

Vlasta KRIŠKOVÁ

Nielen pre školy

Ako dcéra priameho účastníka SNP a učiteľka dejepisu som spracovala tému Tisovec v SNP – regionálna história a jej využitie najmä pre potreby školy, ZO SZPB i verejnosť.

Niekoľkomesačné úsilie prinieslo úspech. Prácu doplnenú aj nepublikovanou

fotodokumentáciou (vďaka Tisovčanom) som odovzdala nielen predsedovi SZPB, ale aj ria-

Vzácnny náš jubilant

Dňa 13. júna 2014 sa dožil pekného životného jubilea 70. narodenín Ján Sihelský z Hrachova v okrese Rimavská Sobota.

Členom SZPB je od roku 1994. Od vstupu do zväzu vykonával funkciu tajomníka ZO SZPB Hrachovo a bol členom OblV SZPB. Toho času vykonáva funkciu člena revíznej komisie v ZO SZPB.

Svoje funkcie vo zväze vykonával a vykonáva svedomite. Za jeho aktívnu prácu mu bolo udelených viacero zväzových vyznamenaní. Pri príležitosti súčasného jubilea bol ocenený zväzovým vyznamenaním – medailou M. R. Štefánika II. stupňa.

Výbor ZO SZPB nášmu jubilantovi srdečne blahoželá a ďakuje za doterajšiu spoluprácu vo zväze. Do budúca mu želá

pevné zdravie, radosť v kruhu najbližších a aby ešte dlhé roky pracoval vo výbore rovnako zanietené ako doteraz.

Mnoga leta! Živijó!

Výbor ZO SZPB Hrachovo

Srdečné blahoželanie

Výbor a členovia ZO SZPB v Gemerskej Polome srdečne blahoželajú Jurajovi Sústrikovi k jeho životnému jubileu 70 rokov.

Juraj Sústrik je dlhoročným predsedom našej základnej organizácie. Pod jeho vedením si naša organizácia plní vlastné úlohy, spolupracuje s obecným úradom a aj ostatnými spoločenskými organizáciami obce.

Do ďalších rokov mu prajeme hlavne pevné zdravie a veľa tvorivých a organizačných schopností pri vedení našej základnej organizácie.

J. CIRBUS za výbor a členov ZO SZPB v G. Polome

Pohrebništvo MARIANUM informuje:

Vyššie 5500 padlých vojakov bude mať na Slavíne pamätné tabule

V auguste 2014 sa na vojenskom cintoríne Slavín stretli predstavitelia veľvyslanectva RF, zástupcovia MV SR a predstaviteľky krajského pamiatkového úradu, aby priamo na mieste vytipovali plochu, na ktorú by mali byť umiestnené spomienkové tabule s menami a vojenskými hodnosťami identifikovaných padlých vojakov. (K augustu 2014 sa podarilo v rámci spoločných masových hrobov identifikovať vyššie 5550 z celkového počtu 6845 vojakov.)

Celý tento projekt by mal byť ukončený do apríla 2015 ku dňu výročia oslobodenia Bratislavy a bude spolufinancovaný z prostriedkov veľvyslanectva RF a SR.

VY sa pýtate – MY odpovedáme

Dve otázky nám zaslal čitateľ Ing. Milan KRŠIAK:

VY: Známym mi povedal, že potomkovia členov protifašistického odboja môžu byť tiež členovia SZPB. Starý otec mal tiež tzv. 255-ku a odoberal časopis Bojovník. Otec zomrel skôr (r. 1971), tak ja som vlastne potomkom starého otca.

Chcel by som sa opýtať, čo vyplýva z členstva v SZPB okrem povinností člena a či sú z toho aj nejaké pozitíva. V minulosti viem, že boli.

Táto otázka ma zaujíma aj so silným nástupom fašizmu na Ukrajine a v Európe a podporou Európskej únie fašizmu na Ukrajine.

MY (tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer): Váš známy vám nepovedal celú pravdu. Členom SZPB sa nemusia stať len potomkovia účastníkov protifašistického odboja, ale aj ktorýkoľvek občan, ktorý dovŕšil vek 18 rokov, súhlasí s obsahovým zameraním a cieľmi vyjadrenými v stanovách SZPB.

O členstvo sa môžete prihlásiť v ktorejkoľvek základnej organizácii SZPB a aj požiadať ju o ďalšie informácie (prípadne navštívte miestny patričný oblastný výbor SZPB).

Pýtate sa na pozitíva. Ak máte na mysli materiálne výhody, tak tie majú v symbolickú hodnotu len priami účastníci národného boja za oslobodenie od fašizmu a ich priami potomkovia. Ostatní naši členovia, a dnes sú ich tisíce, si cenia viac generačnú príležitosť na prejavenie vlastnej protifašistickej aktivity, účasť na spoločenských podujatiach a zájazdoch... Skrátka na všetkom čo spoločenský život miestnej organizácie prináša.

Nezanedbateľnou súčasťou našej zväzovej kultúry je aj neustály prísun aktuálnych informácií z histórie odboja obce, regiónu i celého Slovenska.

Príďte k nám! Protifašistická idea slobody a skutočnej demokracie to potrebuje práve v tejto dobe. Kto má, ak nie vy a my, zastaviť pliahu novodobého fašizmu?

VY: Ex-prezident Gašparovič pozval na oslavy 70. výročia SNP prezidenta Putina, ale prezident Kiska pozval prezidenta Ukrajiny P. Porošenka.

Aká je k tomu pozícia SZPB?

MY (predseda SZPB Pavol Sečkář): Na oslavy sa pozývajú hostia najneskôr 6 mesiacov pred podujatím. Pozvanie prezidenta Putina je vyjadrením vďaky občanom RF za ich účasť v SNP a pri oslobodení ČSR.

Že pán A. Kiska pozval pána P. Porošenka, na to má právo. Aj občania Ukrajiny bojovali v SNP a zúčastnili sa oslobodzovacích bojov v ČSR.

Hitler bojoval podľa horoskopu

Britská MI5 dospela k poznaniu, že Hitlerove rozhodnutia sú pod silným vplyvom horoskopu. A tak znalec astrológie Louis de Wohl navrhol štúdium vplyvu hviezd nielen pre Hitlera, ale aj pre iné vojenské osobnosti, napríklad aj pre anglického generála Bernarda Montgomeryho a japonského cisára Hirohita.

Bez ohľadu na obvinenia zo šarlatánstva služby de Wohla vraj využívali viaceré vládne štruktúry. Pritom z dokumentov uverejnených pred pár rokmi britským Národným archívom v Kew vyplýva, že niektoré z jeho predpovedí sa aj naplnili. Zdá sa, že s presnosťou pár dní predpovedal nemecký vpád na Krétu či bitku o Midway. Rovnako tak odhadol úspech Montgomeryho v zápase s Rommelom.

V roku 1941 bol de Wohl poslaný do USA, ktoré odmietali

vstup do vojny. Mal tam agitovať a podkopať americké predstavy o neporaziteľnosti Nemecka, čiže presvedčovať Američanov o pripojení sa ku spojencom.

Domov sa vrátil po Pearl Harbore a vyhlásil, že Hitler má osobného astrológa Karla Ernsta Kraffta, a že vodca sa jeho predpovedami riadi. Navrhol to teda využiť.

„Systém, podľa ktorého Hitlerovi radia, je univerzálny, vychádza z matematiky a nemá nič spoločné s jasnovidectvom a mystikou,“ napísal nadriadeným.

Dnes sa skôr zdá, že úsilia astrológa de Wohla boli zbytočné. Profesor Christopher Andrew, ktorý spracúval oficiálnu históriu MI5, povedal: „Hitler v skutočnosti považoval astrológiu za hlúposť, no presvedčenie, že sa naozaj riadil horoskopmi, sa vo vláde naozaj objavilo.“

Ahoj!

To je jeden z najčastejších pozdravov.

Dávno už u nás zdomácnel. Zdravia sa ním nielen deti, ale aj dospelí. Kto však pozná jeho pôvodný význam?

Dnes už málokto vie, že to býval obľúbený pozdrav námorníkov. Slovíčko AHOJ bolo napísané na prave každej lode.

Je skratkou týchto slov: Ad honorem Jesu (Ku cti Ježiša).

Tak Ahojte, milí naši čitatelia...

ZRNKÁ HUMORU

Ráno:
– Drahý, vstávaj, už ide autobus!

– A čo ležím na ceste?
* * *

Právnik sa pýta ženy: Kedy vás muž prvýkrát oklamal?
– Pred desiatimi rokmi, keď mi pred oltárom povedal Áno.

* * *

Kamarát sa sťažuje kamarátovi rok po sobáší.
– Ty, počúvaj, ja už nemôžem.

Tá moja to chce stále. Ráno, na obed, večer, celú noc... Ja už nevládzem.

Dobrý kamarát mu odpovie:
– Ja som ti vravel, neber si takú škaredú, budeš na to sám.

* * *

Sociologické výskumy potvrdili, že najobľúbenejšou ženskou

fantáziou sú dvaja muži naraz. Jeden varí a druhý upratuje.

* * *

Ako sa za cenu jedného poukazu na dovolenku môže zrekreovať celý kolektív?
Poukaz sa daruje vedúcemu!

* * *

Čím sa principiálne odlišuje ženský byt od mužského?

V ženskom byte sa umýva riad po varení, v mužskom pred varením.

* * *

V r. 1832 začal Drakula vyciavajúť krv 14-ročným pannám, dnes by zomrel od hladu.

* * *

Dedko uvažuje pred návštevou zubára:
– Ak nezaplatím, nebudem mať čím hrýzť. Ak zaplatím, nebudem mať čo hrýzť.

autor výroku: BUDHA	jazda dolu	nadšenie	rod delfínov- cov	značka sodika	strýko	patriaci lotrovi	prihovor sa niekomu	pomôcky: INIA, BIT	hrdlo	solmizač- ná slabika	ibiš	šitím zhotovím	lietala, po česky
stočilo								spôsob plávania					
3. časť tajničky								takto					
skratka súhviezdia Aries				kurie oko zliepal						jednotka informácie			
pozýval					12 mesiacov				tylo				
ruský súhlas					4. časť tajničky				sladkovod- ná ryba				
								kašeľ, po česky					
								skúsený vojak					
	navrchu	spievanie pokry rosou						prehra v šachu				EČV Malaciek	
								kapusta, po česky				súrodeneč	
odborník na striha- nie vlasov								získaj peniaze za prácu prinášaj				ženské meno	liek, po česky
dravý vták								nezatvoril značka neptúnia					
hrob								1. časť tajničky					
najvyššia karta								malý pes					útok

Správne vylúštenie tajničky z č. 15 znie: **...aby sme získali späť stratené zdravie.** Knihu posielame **Božene Horvátovej do Serede.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

4. september 1944 – Začala sa stavba prvého pancierového vlaku Štefánik. Na trať Hronská Dúbrava – Kremnica bol nasadený už 27. septembra.

6. september 1938 – Čs. vláda prijíma všetky ponižujúce podmienky nemeckej fašistickej strany v ČSR.

6.–8. september 1944 – Zhromaždením vojakov z rozpustenej východoslovenskej armády a po dohode s veliteľstvom partizánskej brigády Sergej (veliteľ pplk. Nikolaj Prokopiuk) vznikla vojenská partizánska brigáda Kriváň (veliteľ plk. Jozef Vogl).

7. september 1944 – J. Tiso nariaďuje vytvoriť protipartizánske pohotovostné oddiely Hlinkovej gardy – POHG.

7. september 1945 – Vláda ČSR pristúpila k dohode veľmocí o stíhaní vojnových zločincov.

8. september 1944 – Začala sa Karpatsko-duklianska operácia, jedna z najväčších horských bitiek 2. svetovej vojny. Po potlačení SNP stratila opodstatnenie a 28. 10. bola zastavená.

9. september 1944 – Reorganizácia 1. ČSA na Slovensku. Boli zrušené dve vojenské obranné oblasti a bolo vytvorených šesť taktických a jedna letecká skupina.

10. september 1940 – Veľká Británia obsadzuje Island, čo bolo aj v tých časoch porušením medzinárodného práva. Islandčania považovali britské sily za okupačné.

10. september 1943 – Uskutočnil sa historicky prvý rozhovor Goebelsa s Hitlerom o možnostiach separátneho mierového rokovania s niektorou skupinou spojencov.

11. september 1940 – Joseph Goebbels prednáša českým novinárom a kultúrnym pracovníkom prejav o „spolupráci v Novej Európe“.

12. september 1944 – V Levočských vrchoch začala operovať povstalecká Prvá slovenská diverzná rota.

12. september 1944 – Predstavitelia víťazných veľmocí podpísali dohodu o okupačných zónach v porazenom Nemecku.

13. september 2013 – V belgickom filmovom archíve sa našiel film Hitler's Reign of Terror, nakrútený v roku 1933, ktorý varuje pred nebezpečenstvami fašistického režimu.

Autor filmu, americký amatérsky filmár Cornelius Vanderbilt, zobrazuje oslavy víťazstva nacistov vo voľbách, zrazy prívržencov nacizmu, pálenie kníh i rabovanie obchodov patriaciach Židom.

15. september 1935 – Na zasadnutí ríšskeho snemu v Norimbergu sú prijaté dva ústavné zákony týkajúce sa občianstva a nemeckého pôvodu občanov, v širšom zmysle aj nasledujúce nemecké zákonné úpravy a vykonávacie predpisy obsahujúce nástroje na perzekúciu tzv. „rasovo menejcenného obyvateľstva“.

15. september 1938 – Britský premiér Neville Chamberlain sa v Berchtesgadene stretá s Hitlerom a sľubuje splniť požiadavku, že ČSR odovzdá Nemecku územie kde žije viac ako 25 percent nemeckého obyvateľstva.

16. september 1947 – Na základe vládneho uznesenia z tohto dňa bolo povolaných na mesačné cvičenie 3630 záložníkov – partizánov a príslušníkov SVOJPOV (Zväzu vojakov SNP).

17. september 1939 – Sovieti útočia na západ a obsadzujú dávne územia cárskeho Ruska, práve patriace Poľsku. No prečo to bolo práve 17. 9. ???

Stalin sa veľmi bál vyhlásenia vojny proti ZSSR a keďže 16. 9. 1939 ušla poľská vláda do Rumunska, vojnu ZSSR už nemal kto vyhlásiť!

Dňa 17. 9. sovietska vláda odovzdala poľskému veľvyslanectvu v Moskve nótu, v ktorej oznámila, že vzhľadom na rozpad poľského štátu bol vrchnému veleniu Červenej armády vydaný rozkaz, aby sovietske vojská prešli sovietsko-poľskú hranicu a vzali pod ochranu život a majetok obyvateľstva západnej Ukrajiny a západného Bieloruska.

Keďže sa tým v podstate napravila krivda z poľskej intervencie v roku 1920, nešlo o útok proti Poľsku.

Dňa 1. októbra 1939 W. Churchill v rozhlase hovorí, že bol „vytvorený východný front“, ktorý sa Hitler neodváža napadnúť.

17. september 1944 – Na povstalecké územie priletel 1. čs. samostatný stíhací letecký pluk v ZSSR, ktorý sa začlenil do organizácie povstaleckého letectva. Išlo o všetkých 22 lietadiel po dvoch perutiach.

V telegrame prezidentovi Benešovi bola vyslovená žiadosť, aby bol na pamiatku tejto udalosti pomenovaný prídomkom „Zvolenský“.

V období 17. 9.–25. 10. zničil 39 nepriateľských lietadiel (z toho 20 na zemi) a vyradil množstvo tankov, diel, minometov, lokomotív, vagónov, automobilov a iného vojnového materiálu, ako aj živej sily. Vo vzdušných súbojoch napriek presile nepriateľa nebol nikdy porazený.

17. september 1955 – Bol vydaný výnos prezídia Najvyššieho soviету ZSSR O amnestii sovietskych občanov, spolupracujúcich s okupantmi v období Veľkej vlasteneckej vojny 1941–1945.